…У ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 140 (10508) | 1964 оной июниин 14, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ДҮЛЭТЭ 40 ЖЭЛЭЙ БАЯР

ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой баярай пленум

…алдэр локомотив-вагон заhаба…и заводой соёлой ордон соо …-эй Буряадай обкомой, …-Үдын горкомой ойн баярай … болобо. Гурбан үеын …олшууд, ажал үйлэдбэриин …үүл энэ пленумдэ хабаадал… …ал дүлэтэ хорёод оной комсо…удhаа эхилээд, агуу багша … Ленинэй дүрэтэй билет мүнөө …—1964 ондо абаhан эдир… хүрэтэр — олон янзын түлөө…дые эндэ харанабди.

…дай автономито республикын, …тэй, Шэтын областьнуудай, …ярска хизаарай, Агын, Усть-… буряадай национальна окру… залуушуулай организацинуу…лөөлэгшэд — айлшад ойн бая… хуралдаанда хабаадалсаба. …ой Арадай Республикын Сэ… аймагай комсомол-залуушуу…лөөлэгшэд айлшаар ерэнхэй.

… ойн баярай хуралдаанда ха…шадай дунда хорёод оной ком…шууд— Буряадай комсомолой …ын обкомой секретарь ябаhан … Кузьян, тэрэ үеын комсомол… Ф. Р. Коняев, Н. Мункоев, Ба…на болон бусад буурал толгой…алуу нүхэдтэеэ эндэ hуулсана.

…КСМ-эй Буряадай обкомой нэгэ… секретарь **С. Ф. Иванов** Бу… комсомолой обкомой ойн … пленум нээбэ.

…ряадай комсомолой түрүүшын …й нэгэдэхи секретарь ябаhан …д оной комсомол Н. Е. Кузьян, …рэ үеын комсомол Ф. Р. Ко… КПСС-эй обкомой секретарь… ВЛКСМ-эй обкомой секретарь… партийна, комсомолой, советскэ …тэд, ондоо областьнуудhаа, хи…а ерэhэн айлшад, МНР-эй тү…шэд Президиумдэ hуулсаба.

…ань ВЛКСМ-эй обкомой пленум …эй ЦК-гай Президиумэй гэ…е хүндэлэлэй президиумдэ hун…

…ряадай комсомолой организа… 40 жэлэй ой тухай ВЛКСМ-эй …ой нэгэдэхи секретарь нүхэр … элидхэл хэбэ.

Элидхэлэй hүүлээр КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Д. Н. Т. Раднаев** Буряад оронэй комсомол болон залуушуулда эльгээhэн партиин обкомой амаршалга уншаба. Удаань ВЛКСМ-эй ЦК-гай түлөөлэгшэ нүхэр **Савченкодо** үгэ үгтэбэ. Буряад оронэй хүбүүд, басагадые ойн баяраар амаршалаад, ВЛКСМ-эй ЦК-гай эльгээhэн амаршалга сонособо.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь нүхэр **Бирюков** трибуна дээрэ гараба. Партиин горкомой, городой гүйсэдкомой амаршалгын бэшэг пленумдэ хабаадагшадта сонособо. Эдир пионернүүд аха нүхэдөө амаршалан, горно, барабануудаа дуугаргаи орожо ерэбэ.

Монголой Арадай Республикын Сэлэнгын аймагай комсомолой айкомой секретарь нүхэр **Галиндэв** оронойнгоо зүүн аймагуудай эдир залуу ажалшадай үмэнэhөө Буряад оронэй хүбүүд, басагадые ехэ hайндэрөөрнь амаршалба. Хоёр аха дүү арадай, тэдэнэй залуушуулай хани барисаанай тэмдэг болгон нүхэр Галиндэв комсомолойнгоо тугхание, Монгол оронэй комсомолшуудай 40 жэлэй ойн альбом бэлэг болгон барина.

Буряадай комсомолой түрүүшын обкомой секретарь байhан нүхэр **Н. Е. Кузьянда** үгэ үгтэбэ. Энэ хүнэй трибунада гарахада, пленумдэ хабаадагшад халуун альга ташалгаар угтаба. Ахамад комсомолшуудай үмэнэhөө Буряад оронэй хүбүүд, басагадые ойн баяраар амаршалаад, ажал хүдэлмэридөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

ВЛКСМ-эй Шэтын хүдөөгэй обкомой таhагые даагша нүхэр **Смордников**, ВЛКСМ-эй Яхадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Михеев**, Забайкалиин сэрэгэй округой политуправлениин начальнигай комсомолой талаар туhалагша нүхэр **Маносов**, Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын национальна округой комсомолой организациин түлөөлэгшэ нүхэр **Корнеев**, Шэтын областиин Агын национальна округой комсомолой организациин түлөөлэгшэ нүхэр **Самбуев**, Красноярай хизаарай Хакасска автономито областиин комсомолой организациин түлөөлэгшэ нүхэр **Аткнина** гэгшэд Буряадай комсомолой организацие 40 жэлэйнь ойтой дашарамдуулан амаршалhан, бэлэгүүдые барюулhан байна. Буряадай республикын гэгээрэлэй министр нүхэр **Дугаров** 40 жэлэйнь ойтой дашарамдуулан, Буряад оронойнгоо хүбүүд, басагадые амаршалаа.

Амаршалгын халуун үгэнүүдые хэлэhэнэй hүүлээр Буряадай комсомолшууд болон залуушуулай түлөөлэгшэд ажал хэрэг тухайдаа элидхэбэ. Улаан-Үдэ городой комсомолшуудай үмэнэhөө ВЛКСМ-эй горкомой секретарь нүхэр **Самойлов** комсомолой обкомдо, КПСС-эй горкомдо рапорт бариба. Забайкальска промышленна зонын комсомолой комитедэй секретарь нүхэр **Черепанов** зонынгоо хүбүүд, басагадай үмэнэhөө, хүдөөгэй комсомолой комитедүүдэй үмэнэhөө Баргажанай управлениин комсомолой комитедэй секретарь нүхэр **Бадмаев** ВЛКСМ-эй обкомдо элидхэбэ.

Советскэ районой ВЛКСМ-эй райкомой секретарь нүхэр **Царегородцева** республикынгаа комсомолшуудай үмэнэhөө ВЛКСМ-эй ЦК-да рапорт угэбэ.

Энээнэй hүүлээр нүхэр **Иванов** ВЛКСМ-эй обкомой нэрэ дээрэ орohон телеграммануудые соносхобо. Иигээд ВЛКСМ-эй обкомой ойн баярай пленум дүүрэбэ. hүүлээрнь hайндэрэй ехэ концерт болоо.

Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойн hайндэртэ ороноймнай олон хизаар, областьнуудhаа айлшад ерээ. Тэдэнэй дунда Буряадай комсомолой обкомой түрүүшын нэгэдэхи секретарь байhан Е. Н. Кузьян (баруун гарhаа гурбадахи), ерээ. Улаан-Үдын аэродром дээрэ хүндэтэ айлшанаа комсомолшууд, залуушуулнай олоороо угтаhан байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Республикын промышленность, барилга болон хүдөө ажахын түрүүшүүл-комсомолшуудые, республикын комсомолой органуудай хүдэлмэрилэгшэдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Буряадай комсомолой организациин 40 жэлэй ойн гүйсэhэнтэй дашарамдуулан, ажалдаа туйлаhан амжалтануудайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар иимэ хүнүүдые шагнаха:

1. **Анищенко** Михаил Федоровичые — Хандагатайн леспромхозой комсомол-залуушуулай бага комплексно бригадын бригадир, ВЛКСМ-эй обкомой гэшүүн.
2. **Бабаринова** Роза Васильевнае — ВЛКСМ-эй обкомой промышленна комсомолой организацинуудай таhагые даагшын орлогшо.
3. **Бадмаев** Балдан-Доржи Дугаровичые — Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин «Знамя Ленина» колхозой хонишон, 1-дэхи бригадын комсомолой организациин секретарь.
4. **Бурцев** Николай Дамбаевичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой локомотив-суглуулгын цехэй слесарь-хабсаргагша.
5. **Бухальцев** Николай Павловичые — Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай барилгын инженер-геодезист. Прибайкальска промышленно-үйлэдбэриин зонын ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн.
6. **Ганаев** Геннадий Николаевичые — Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой тепловозно цехэй мастер.
7. **Гладких** Галина Ильиничнае — № 834 барилга-хабсаралгын поездын маляр.
8. **Гомбоева** Любовь Рабжиновнае — Баргажанай совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлениин Дэрээнэй совхозой хонишон, үйлэдбэриин управлениин ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн.
9. **Гончиков** Юрий Аюровичые — Яруунын совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлениин «Победа» колхозой мал адуулагша, колхозой ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн.
10. **Григорьев** Иннокентий Егоровичые — ВЛКСМ-эй обкомой секретарь.
11. **Дугарова** Зинаида Амонивнае — Баунтын аймагай «Рассвет» колхозой hаалишан, колхозой ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн.
12. **Жамбалов** Владимир Цыремпиловичые — Хориин колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин Үдын совхозой хонишон-тракторист.
13. **Жигжитова** Инна Шойдоровнае — Хориин колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин Хэжэнгын совхозой hаалишан.
14. **Заиграева** Галина Федоровнае — Улаан-Үдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин «Гигант» колхозой гахайшан.
15. **Иванов** Сергей Федоровичые — ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь.
16. **Константинова** Наталья Евгеньевнае — республиканска больницын үхибүүдэй отделениин врач, больницын комсомолой организациин секретарь.
17. **Кравцов** Геннадий Самсоновичые — Онохойн ой модоной комбинадай гэр барилгын цехэй мастер.
18. **Красников** Петр Алексеевичые — Кабанскын совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлениин Оймор ой совхозой механизатор, совхозой отделениин комсомолой организациин секретарь.
19. **Кухтин** Анатолий Васильевичые — Галуута Нуурай шахтоуправлениин № 2/5 шахтын электровозой машинист, шахтын комсомолой организациин секретариин орлогшо.
20. **Ладенков** Геннадий Кузьмичые — Тимлюгэй цемент-шиферэй заводой горно цехэй машинист.
21. **Лощинский** Владимир Григорьевичые — Галуута Нуурай промышленна үйлэдбэриин зонын ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.
22. **Максимов** Василий Григорьевичые — Хяагтын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник, колхозой комсомолой организациин секретарь.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

ХАБАЯА ЭРШЭЛХЭ ХАhА ОРООЛ

Үнгэрэгшэ май hарын hүүлшын 10 хоногой дүнгөөр жэшэхэдэ, энэ үе соо үйлэдбэриин олохон управлениинүүдтэ hү hаалга зарим тэды нэмээ. Жэшээлхэдэ, майн hүүлшын 10 хоногто республикын бүхы ажахынуудта хамта 28.703 центнер hүн гүрэндэ тушаагдаhан байба. Июниин түрүүшын 10 хоног соо 36.504 центнер гэхэ гү, али урдынхиhаа 7801 центнерээр ехэ hүн бэлэдхэлэй пунктда ороо. Илангаяа Зэдын, Хяагтын, Хориин, Баргажанай, Кабанскын үйлэдбэриин управлениинүүдэй колхоз, совхозууд hүүлэй үедэ hү горитойгоор тушаагаа.

Гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэhэн ажахынуудай тоо олошоржол байна. Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Дзержинский» совхоз, тэдэнэй удаа тэндэхи Калининай нэрэмжэтэ, «Знамя Ленина» колхозууд, Зэдын управлениин Ториин совхоз, Баргажанай совхоз болон бусад ажахынууд хахад жэлэйнгээ даабари амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө түсэбhөө гадуур hү ехээр гүрэндөө тушаана.

Гэхэтэй хамта управлени бүхэндэ түрүү ажахынуудай хажуугаар гээгдэжэ ябаhан колхоз, совхозууд үшөөл олон. Мухар-Шэбэрэй управлениин «Эрдэм» совхоз жэлэй түрүүшын хахадта 8270 центнер hү тушааха аад, оройдоол 4000 гаран центнерынь оруулаа. Хяагтын Пограничнэ совхоз hү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб миил 40 гаран процент дүүргэв. Тус ажахын Субагтын отделенидэ (эрхилэгшэнь Г. Очиров, фермые даагшань Б. Мункуев) энэ үе соо 1175 центнер hү тушааха даабаритай аад, арайхан гэжэ 200 центнер hү оруулаа. Энэмнай даншье эшхэбтэр гэнэ. Зэдын управленидэ Борьёогой «Коммунизм» колхоз энэ жэлдэ хамагай хойно гаранаа. Хурбын «Первомайский» совхоз гүрэндэ hү тушааха хахад жэлэй түсэбые оройдоол 62—63 процент хүргөөд, Хориингоо управлениие ехэхэнээр гэдэргэнь татана.

Республикын колхоз, совхозуудта гүрэндэ hү, үндэгэ, худалдаха хахад жэлэй түсэб дүүргэлтэ тухай

1964 оной июниин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Управлени аймагууд	hү худалдалга: Түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	hү худалдалга: Нёдондонэй энэ үеынхитэй жэшэхэдэ (процентээр)	Үндэгэн (проц.)
Улаан-Үдын	86	100,5	78
Мухар-Шэбэрэй	83	125	78
Баргажан	83	128	76
Хориин	82	116	86
Яруунын	81	131	91
Баунтын	81	119	—
Зэдын	79	124	88
тэрэ тоодо:			
а) Зэдын	83	122	93
б) Захааминай	71	125	76
Кабанскын	76	122	49
Түнхэнэй	75	138	54
тэрэ тоодо:			
а) Түнхэнэй	77	132	54
б) Ахын	63	217	—
Хяагтын	71	100,3	65

Республикымнай колхоз, совхозууд гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 79 процент болгоо гэхэ гү, али үлэгшэ хоёр арбан хоногто үшөө 75.810 центнер hү тушааха ёhотой. Энээниие дүүргэхэ арга боломжо гүйсэд бии.

Үндэгэ худалдалга дээрэ түгшүүритэй байдал тохёолдоод байна. Үлэгшэ 20 хоногто бэлэдхэлэй пунктнуудта 4,7 миллион үндэгэ тушааха ушартай болонобди. Харин урдахи 10 хоногто оройдоол 1,5 миллион үндэгэн худалдагдаа. Республикые илангаяа Кабанскын, Түнхэнэй управлениинүүд хойшонь татана.

СОВЕТСКО-ГЕРМАНСКА ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

…ветско-германска хани барисаа… митинг июниин 12-то Москвада, …ьдэхи Съездүүдэй ордон соо ….

…езидиумдэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэ… секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй …й Түрүүлэгшэ **Вальтер Ульбрихт**, КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи …тарь, СССР-эй Министрнүүдэй …эй Түрүүлэгшэ **Н. С. Хрущевой, Л. И. Брежневэй, Г. И. Воро…, А. П. Кириленкын, А. Н. Ко…ай, А. И. Микоянай, Н. В. Под…, М. А. Сусловай, Н. М. Шверникгэй, В. В. Гришинэй, Л. Н. Ефремовэй, Ю. В. Андроповой, П. Н. Демичевэй, Б. Н. Пономаревой, В. Н. Титовой, А. Н. Шелепинэй,** Германиин Демократическа Республикын партийна болон гүрэнэй элитэ ажал ябуулагшадай гарахада, митингдэ хабаадагшад нэрьемэ, удаан альга ташалгаар угтаа.

Митингые КПСС-эй Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь **Н. Г. Егорычев** нээбэ.

Митинг дээрэ Московско электроламнын заводой слесарь, Социалис Ажалай Герой **А. М. Малинкин**, СССР-эй Медицинскэ эрдэм ухаанай академиин үнэнтэ гэшүүн, Ленинскэ шангай лауреат, СССР-эй Верховно Соведэй депутат **Б. В. Петровский**, Московско гүрэнэй университедэй студентка **Марина Ефимова** гэгшэд үгэ хэлээ.

Нүхэд Н. С. Хрущев, Вальтер Ульбрихт суглараашадай зүгhөө хани халуунаар угтагдан, митинг дээрэ ехэ үгэнүүдые хэлэбэ.

(ТАСС).

Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэhэн үгэ

…хэр Н. С. Хрущев нүхэр Вальтер …ихтда, бусад немец ханинарта …, КПСС-эй Центральна Коми…, СССР-эй Верховно Соведэй ба …кэ правительствын үмэнэhөө, …миллион совет ажалшадай үмэ… үнэн зүрхэнэй амаршалга дам… хүргэбэ.

…ай айлшад Урал болон Сиби… — Свердловск, Новосибирск, Эр… Братск, Красноярск, Омск горо… ябаhан байна. Эдэнэр совет …тэй уулзахадаа, манай арадай … ёhоной мэдэрэлтэй байhые …ахин үзэжэ үнэншэhэн, немец …ртаа Советскэ Союзай ажалша…мараар хандалагые эдэнэй хэ… талархал дэлгэhээ хаража мэ… байха.

…вадашье, Ураалдашье, Сибирь…, Совет оронэй ямаршье нютаг… …ай хүгжэлтын стрелкэнүүд …измын шэглэлтэйгээр табигда… …ь тон hайн байна гэжэ нүхэр …хт хэлээ hэн.

…маниин Демократическа Респу…ки хүгжэлтынь стрелкэнүүдэй … коммунизмын шэглэлтэйгээр …ихай байhанда бидэнэр баяр… омогорхонобди.

…эл нэгэ агуухэ уг зорилготой … дээрэhээ манай арадуудые …эhэн эбдэршэгүй бата хани ба… мүндэлэн мандаа. Энэ хани …н манай арадуудта ехэ үнэ… хүртэhэн байна. Манай оро…уудай, немец арадай хоорон…арилсаан элдэб янзаар бүрилдэ…ха. Эдэнэр хоорондоо ходол эб … хани барисаатай байгаагүй …сашье германска бэшэ, мүн … империализмын ударна ху…hан гитлеровскэ фашизмын … дэлхэйн хоёрдохи дайнай … үдэрнүүдhээ хойшо оройдоол … жэл үнгэрөө.

… зуура Гитлерэй Германиhаа, … юнкернүүд, милитаристнууд …гэй монополинүүдhээ гадна, …оо Германи — хүдэлмэришэд, таряашад болон ажалша интеллигенциин Германи, агуухэ ухаан бодолтонние, эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшадые, олон олон немец революционернүүд ба антифашистнуудые үгэhэн Германи бии гэжэ совет хүнүүд дайнай эгээн хүндэ үдэрнүүдтэшье мартаагүй юм гээд Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

Энэ Германиие немецэй газар дээрэ түрүүшынхеэ тогтоhон хүдэлмэришэд, таряашадай гүрэн болохо Германиин Демократическа Республикын нэрээр мүнөө амаршалжа байнабди.

Германиин Демократическа Республикын анхан тогтоhонhоо хойшо 15 жэл энэ оной намар гүйсэхэнь гэжэ Н. С. Хрущев хэлэбэ. Эдэ жэлнүүдтэ Германиин Демократическа Республика амгалан байдалай найдамтай хэрэм, Центральна Европодохи социализмын бата түшэг тулгуури болоо. Тэрэ республика бүхы немец арадта ерээдүйн зол жаргал олгохо найдамтай зам табижа байна. Научна коммунизмын үндэhэ hуури табигшадай эхэ орондо социализмын тугые үргэхэ агуухэ түүхэтэ зорилго Германиин Демократическа Республикын коммунистнуудай, бүхы ажалшадай хубида хүртөө.

Манай немец ханинарай шэнэ ажабайдалаа зохёон байгуулжа эхилхэнь бэлэхэн бэшэ байгаа. Фашизмын үлөөhэн социальна, политическэ ба гурим заншалай үлэгдэлнүүдые усадхан зайсуулха ёhотой болоо. Нанние үзэл сурталай хорото үндэhые таhа татажа хаяха, хүнүүдэй сэдьхэл бодол ба ой ухаае тэрэ хоронhоо сүлөөрүүлхэ хэрэгтэй байгаа. Немец хүдэлмэришэн ангиин алдарта революционно ёhо заншалнуудые hэргээн хүгжөөхэ шухала байба. Дайгаар hандаргагдаhан ажахые hэргээн бодхоохын тулада угаа ехэ хүсэлэлгэ гаргагдаха ушартай болоо.

Баруун Германитай, Баруун Берлинтэй хилэлдэг гүрэнэйнгөө хилэ дээрэ 1961 оной августда правительствын зүгhөө шанга харуул табиhанhаань хойшо социалис байгуулалтын талаар Германиин Демократическа Республикын туйлалтанууд илангаяа эли тодоор харагдажа эхилээ гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглэбэ. Тиин Германиин Демократическа Республикада эсэргүү шэглүүлэн империалистнуудай хэдэг экономическа, политическэ hүйдхэлэй нухэ hүбэнүүд бүглэгдэhэн байна.

Германиин Демократическа Республикын ажалшадай туйлаhан элитэ ехэ амжалтануудынь — түбхын түрүүн хүдэлмэришэн ангиин шэн зоригто тэмсэлэй аша үрэ, ажалшадай революционно түрүү манлай болоhон Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин, нүхэр Вальтер Ульбрихт түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитедэй зохёон байгуулхы ехэ ажал ябуулгын аша үрэ мүн болоно гэжэ Н. С. Хрущев хэлэнэ. Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин түүхэтэ габьяань юуб гэхэдэ, энэ парти демократическа Германиин национальна фронтын хүсэтэ хүдэлөөн дотор нэгэдэhэн немец арадай амгалан ажаhууха дуратай, патриотическа бүхы хүсэнүүдые эб найрамдал болон социализмын түлөө, германска асуудалые амгалан демократическа ёhоор шиидхэхын түлөө тэмсэлэй туг доро элсүүлэн жагсаажа шадаhан байна.

Германиин Нэгэдэмэл социалис парти хаяа уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй түрүү отрядуудай нэгэн болоно. Энэ парти социалис байгуулалтын теори ба практикые, бодото ажал хэрэгүүдые хүгжөөлгэдэ, дэлхэйн социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл болон эмхидхэлые бэхижүүлхэ хэрэгтэ зохихо хубитаяа оруулжа байна. Манай партинуудай хоорондоо — Советскэ Союзай Коммунис парти, Германиин Нэгэдэмэл социалис парти хоорондоо суртал бодолой, мүнөөнэй уласхоорондын политикын, дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бүхы гол асуудалнуудаар тон адли хараа бодолнуудтай байна гэжэ немец ханинартаяа хамта хэлэжэ шадаха байнабди.

Германиин Демократическа Республикын Европодо эб найрамдал сахиха ба бэхижүүлхэ шухала нүхэсэл, Баруун Германиин милитаристнуудай ба үhөө нэхэгшэдэй аюултай түсэбүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэгшэ, эб найрамдалда дуратай бүхы немецүүдэй түшэг тулгуури болохо байhыень hүүлэй үеын хэрэгүүд эли тодоор гэршэлэн харуулна. Германска хэрэгүүдые эб эетэйгээр гуримшуулха асуудалнуудhаа гадна, мүн Европодохи эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ ябадалтай холбоотой бусад асуудалнууд Германиин Демократическа Республикын хабаадалгагүйгөөр шиидхэгдэжэ шадагдахагүй гэжэ мүнөө дүүрэн үндэhэ баримтатайгаар хэлэхэ байнабди.

Бодото баримтанууд дээрэhээ харахада, Баруун Германиин засаг баригша бүлэгүүдэй политикань мүнөө Европодохи эгээн эзэрхэг түримхэй, хара хархис политика болоно. Баруун Германиин үhөө нэхэгшэд өөрынгөө гарта ядерна зэбсэг оруулха хэрэгтэ мүнөө хамаг hанал бодолоо элсүүлэн хандуулаихай байна. Тэдэнэр НАТО-гой олон талын ядерна хүсэн гэдэгтэ хабаадахын тула, ондоогоор хэлэбэл, ракетно-ядерна түхеэрэлгэнүүдэй оньhые барилсадаг болохын тула юушье хэхээр бэлэн байнад.

Советскэ Союз гүрэнэй талаар Германиин Федеративна Республикада эсэргүү ябуулга хэдэггүй, тиигэбэшье бонноко правительствын үhөө хяhаа үүдхэдэг аюултай политикын хажуутаар алгад гаража шадахагүй байнабди гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлнэ. Гэхэ зуура, Федеративна Республика дотор ажаhуудаг бүхы немецүүдые үhөө нэхэгшэд гэжэ тоолоо hаа тон буруу болохо hэн гэжэ үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлбэ. Баруун Германиин ажалша хүн зоной тон олонхинь бүхы арадуудтай эб эетэй, хани барисаатай байхые хүсэдэг гэжэ мэдэнэбди. Боннной үhөө нэхалгын политика — аюултай ябуулга болоно гэжэ ойлгодог хүнүүд Баруун Германиин буржуйнарай дундашье үсөөн бэшэ бии. Баруун Германиин бүхы зүб бодолтой хүнүүдэй, харилсаагаа hайжаруулха, манай гүрэнүүдэй хоорондо амгалан ёhоной холбоо хүгжөөхэ гэжэ бододог хүнүүдэй оролдолго хүсэлэлгые hайшаанабди.

Советскэ Союз хэндэшье добтолхоёо hананагүй, амгалан тайбан ажал эрхилхые хүсэнэбди. Харата ябуулгын мүр зүргэ бэдэрхэ ябадал манда хэрэггүй. Ажабайдалаа саашадань улам hайжаруулха оно мүр харадаггүй хүн лэ — тиимэл хүн буудалдаа үүдхэдэг, уhа уруу дэбхэрдэг, боожо үхэдэг гү, али дэлхэйн дай эхилхые хүсэдэг байна — мүнөө эдэнэй алиниинь алин гэшэгүй адли. Бидэнэр — юумые зүб руунь бододог, өөhэдынгөө хүсэндэ, өөhэдынгөө арга боломжодо этигэдэг, коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулха тухай манай партиин XXII съездын шиидхэбэринүүд, КПСС-эй Программа дүүргэгдэхэ гэжэ үнэн зүрхэнhөө этигэдэг хүнүүдбди, — гэжэ Н. С. Хрущев хэлэбэ.

Революци гээшэ ондоо оронэй зарлиг үршөөлгүйгөөр, орон бүхэнэй хүдэлмэришэн ангяар, ажалшан арадаар хэгдэдэг байха юм. Орон дотороохи байдалhаа дулдыдуулагдан, восстани хэхэ, засаг түрэ эзэлхэ хүсэнэй, революционно туйлалтануудай бэелүүлэгдэхэ арга боломжын бии боломсоор хүдэлмэришэн ангяар, арад зоноор хэгдэдэг гээшэ. Энэ ушар тон эли тодо, арсалдаанай гараха шалтагаан үгы гэжэ hанамаар. Тиин гэhэн зарим шүүмжэлэгшэд тад ондоо юумэ хэлэдэг байна. Теэд, нэгэл зам бии гэжэ мүнөө бидэнэй шашалдаашье hаа, уг зорилго тээшээ: хүдэлмэришэн ангиин илалта тээшэ ямар нэгэн оронэй дабшалгын хэрэг багаханааршье түргэдэхэ аал? Энэмнай, зоной дунда хэлсэдэгэй ёhоор, хэлэнэй утаhаа, тэрэнэй эрьелдэhэн тооhоо дулдыдахагүй бшуу.

Революци хэхын тула өөhэдынгөө оронуудай арадуудые жагсаан бодхоохыень бусад компартинуудта hанамжалан дурадхабал, буруу, тэнэг ябадал болохо байгаа. Иимэ асуудалнуудые шиидхэлгэ имагтал коммунис, хүдэлмэришэнэй марксистско-ленинскэ партинуудай, орон бүхэнэй арадуудай өөhэдынь хэрэг болоно.

Термоядерна дайнай hандардаhан дээрэ хүн түрэлтэн бүри hайн hайхан общество байгуулха юм гэдэг лозунгые ойлгоногүйбди. Термоядерна дайнай hүүлээр дэлхэй дээрэ юун болохоб гэжэ мүнөө сэхэ хэлэхэ ямар нэгэн сэсэн хүн гү, али тэнэг амитан бии хаа?

Дайн соогуур монополистнуудшье хосорхо, коммунистнуудшье хосорхо байха. Иимэ сэнтэйгээр социалис революциин илаха тухай хэлэхэ гээшэ тэнэг, шал тэнэг ябадал болоно! Тиигэжэ би батаар этигэнхэйб, тиигэжэ гансашье манай Коммунис партиин зүгhөө хэлэнэгүйб. Тиигэжэ манай бүхы совет арадай зүгhөө хэлэнэб гэжэ hананаб. Юундэб гэхэдэ, ямаршье хэтэрхэй революционно үгэнүүдээр тайлбарилагдаа hаань, дэлхэйн дай үүдхэхэ ябадалые бидэнэр бүгэдөөрэн буруушаанабди, — гэжэ Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлэн хэлэбэ.

Дайнай дүүрэhэнhээ хойшо 20 шахуу жэлэй үнгэрбэшье, Германиин территори дээрэ дайнай хойто тээхи гуримшуулгын асуудалнууд мүнөө хүрэтэр шиидхэгдээгүй байhаар. Энээнhээ болоно, түгшүүрилтэй байдалай түбэгтэй гуламта, шэнэ дайнай аюулай шалтагаан нүхэсэл тохёолдоно. Германска асуудал хадаа бүхы дэлхэйн хүнүүдэй айхаяа болихоор, үнгэрэдаа hанаа амар орохоор, үглөөдэр дайн болошоно аа гү гэжэ түбэгшөөхэгүй байдал тогтоохоор шиидхэгдэжэ шадагдаха, шиидхэгдэхэ ёhотой байна. Хэрбээ хэрэг ушарай мүнөөнэйхидөөл адляар саашадаа үргэлжэлөө hаань, дайнай аюул бүри ехэ болохо, тиигээд иимэ аймшагтай ябадалда эсэс, заха гэжэ байхагүй гэжэ Н. С. Хрущев хэлэбэ.

Тохёолдоhон байдалhаа энэ үндэhэтэй асуудалнуудые эбэй гуримаар шиидхэл гэжэ Советскэ Союз баруун тээхи партнернуудтаа нэгэнтэ бэшэ дурадхаhан байха. Совет дурадхалнуудай гол удхань юуб гэхэдэ, германска эбэй договор баталжа, мүнөөнэй бодото байдалые мэдэрхэ гэhэн удхатай гэжэ Н. С. Хрущев hануулба.

Советскэ Союз, Германиин Демократическа Республика, бусад социалис оронууд германска асуудалые эбэй гуримаар шиидхэхын түлөө, Баруун Берлиндэхи байдалые тиимээр лэ гуримшуулхын түлөө тэмсэhэн байна, тэмсэхэшье байха. Бухы Европын аюулгүй байдалай аша туhада, бүгэдэ шиитын эб найрамдалай аша туhада зорюулжа, мүнөө байhан германска гүрэнүүдтэй эбэй договор баталха шухала гээд бидэнэр тоолоhоор байнабди гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлнэ.

Саашадаа Н. С. Хрущев Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын правительствануудай хоорондо hаяын үдэрнүүдтэ болоhон хэлсээнүүд тушаа тогтожо хэлэбэ. Энэмнай аша үрэтэй байжа, манай хоёр партиин ба гүрэнүүдэй хоорондохи холбоон болон харилсаае улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехэ туhа хүргөө гэжэ онсолон тэмдэглэбэ. Хэлсээнэй гол үрэ дүнгынь — Совет Социалис Республиканууд Союзай ба Германиин Демократическа Республикын хоорондохи хани барисаан, харилсан туhалалсалга ба харилсаа холбоон тухай договор баталhан ябадал болоно. Манай оронуудай хоорондын харилсаанай бэелүүлэгдэдэг гол ёhонууд — нэгэн талаhаа бүрин тэгшэ эрхэ, сүлөөтэ эрхээ харилсан хүндэлхэ, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хабааралсахагүй ябадал, нүгөө талаhаа — социалис ёhоной интернационализм, аха дүүгэй ёhоор харилсан туhалалсаха, алишье талынгаа ашаг туhые хаpалсаха, хани барисаатай, нягта харилсаатай байха ябадал энэ договор дотор тодорхойлон хараалагданхай.

Энэ договор манай оронуудай хоорондын хани барисаае бэхижүүлхэ, мүн эб найрамдалай ба шэнэ дайе

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

СССР болон ГДР-эй хамтын документнүүдтэ гар табигдаа

1964 оной июниин 12-то Москвада Кремлиин Ехэ ордон соо Совет Социалис Республиканууд Союзай, Германиин Демократическа Республикын хоорондохи хани барисаан, харилсан туhалалсалга, харилсаа холбоон тухай договорто гар табигдаа. СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихтын гүрэнэй хэрэгээр аяншалха зуурань Москвада болоhон хэлсээнэй үедэ энэ договор баталха гэжэ хоёр талынхид шиидэhэн байна. СССР болон ГДР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсан туhалалсалга ба харилсаа холбоон тухай договорто Советскэ Союзай зүгhөө — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, Германиин Демократическа Республикын зүгhөө — ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ульбрихт гар табяа.

Энээнтэй нэгэн хамта СЕПГ-гэй Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ульбрихтын Советскэ Союзда хани ёhоор аяншалhан тухай хамтын коммюникедэ гар табигдаба. Хамтын коммюникедэ нүхэд Н. С. Хрущев, В. Ульбрихт гар табяа.

(ТАСС).

СОВЕТСКО-ГЕРМАНСКА ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

зайсуулха хэрэгтэ, германска асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулан шиидхэхын түлөө тэмсэлдэ шухала туһа нэмэри болохонь дамжаггүй.

Хитадай коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй үүдхэһэн эб таһалха ябуулгаһаа уламжалан, социалис хани нэгэдэл дотор, дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн дотор тохёолдоһон байдал тухай нүхэр Н. С. Хрущев өөрынгөө үгэ дотор дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Мүнөө сагай шухала асуудалнуудаар Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг алдуутай хараа бодолнуудынь манай партиин, Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин документнүүд дотор, бусад марксистско-ленинскэ партинуудай документнүүд соо нэгэтэ бэшэ гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэн харуулагдаһан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэд социалис байгуулалта бэхижүүлхые оролдохогүйһөө гадна, социалис оронуудай нэгэдэлые улам һандаажа, дэлхэй дээрэ манай хамтын политика бэелүүлхэ хэрэгтэ бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулжа байһан тухайдань хэлэхэ ушартай бологдоно. Социалис хани нэгэдэлэй идейно-политическэ үндэһэ һуурине ябашье һандаргаха, социалис оронуудай экономическа, сэрэгэй, культурна холбоое ябашье һулаалха гэжэ Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй оролдодогынь үдэр бүри улам элеэр харагдажа байна.

Социалис арадуудай интернациональна нэгэдэл, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл һүүлэй һүүлдэ илан мандаха байһандань ажаг һэжэг байхагүй. Тингэбэшье арсалдаанай өөрөө хүсэд зайсаха сагай орожо ерэхые хүлеэн, коммунистнуудай гараа һугсараад һуугаа, һаа, хүлисэшэгүй ябадал болохо һэн,—гэжэ Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглэбэ.

Үзэл бодолой талаар эбсэшэгүй ехэ арсалдаанай бии байхада, социалис оронуудай хоорондохи экономическа, гадаадын-политическэ, сэрэгэй харилсаае, соёл гэгээрэлэй холбоо барисаае сахижа, бэхижүүлжэ шадагдаха гү гэһэн асуудал гарана. Гүрэнэй захиргаанай жолооe барижа байдаг коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудта энэмнай тон шухала асуудал болоно.

Үзэл бодолой талаар гараһан арсалдаае гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанда оруулжа болохогүй, тиигээ һаа дэлхэйн социализмын хүсые һуларуулха, империализмда туһа дүхэм болохо гэжэ манай парти тоолоно. Советскэ Союзай Коммунис партиин хэды оролдобошье, үзэл сурталай арсалдаан Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын хоорондохи гүрэнэй харилсаанда манһаа дулдыдангүй оруулагдаад байна.

Совет Союз Хитад хоёрой хоорондохи харилсаае, тэрэ тоодо гүрэнэй талааршье, һайжаруулха арга мүр мүнөөшье үшөө барагдаагүй гэжэ тоолонобди. Өөрынгөө арадай үмэнэ, бүхы революционно хүдэлөөнэй үмэнэ ехэ уялгатайгаа мэдэрхэ, дура хүсэл гаргаха хэрэгтэй байна. Манай парти энэ гол хараа бодолоо ходо-доо хүтэлбэри болгохо, бүхы социалис оронуудай хоорондо ахадүү ёһоной харилсаа холбоо хүгжөөхэ гэжэ оролдохо байха.

Арадай засаг түрын тогтон мандаһан жэлнүүдтэ социализмын оронууд арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ талаар урагшаа ехээр дабшаа. Немец хүдэлмэришэд, Энгельсэй бэшэһэнэй ёһоор, һүүлэй хэдэн арбан жэлэй туршада «пролетарска тэмсэлэй толгойлогшо болгогдон» табигдаад, эрэлхэг зориг, эрид шиидэбэри, эршэ хүсэ гаргаһан байна.

ГДР-эй ажалшад гайхамшаг ёһо заншалнуудаа үргэлжэлүүлнэ, хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадал усадхаад, Маркс, Энгельс, Ленинэй агууехэ һургаалнуудые, немец хүдэлмэришэн ангиин эрхим түлөөлэгшэд болоһон Карл Либкнехтын, Роза Люксембургын, Клара Цеткинэй, Эрнст Тельманэй, Вильгельм Пикэй бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө олон арбан жэлдэ баатар габьяатайгаар тэмсэһэн һургаалнуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Германиин Демократическа Республикын хүдэлмэришэн ангиин, Германиин Федеративна Республикын хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй түрүү манлай болгошо Германиин коммунис партиин, бүхы немец хүдэлмэришэн ангиин тэмсэһэн хэрэгэй бүхы Германи дотор хэзээшье илан мандаха байһандань ехээр этигэнэбди гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлбэ. Саашадаашье социализмын илаханъ лаб-тай, энэнэй түлөө тэмсэлэй түүхэдэ Германиин ажалшад олохон алдарта хуудаһа бэшэһэн байна гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

Нүхэр Н. С. Хрущев бүхы совет арадай үмэнэһөө немец ханинараа үшөө дахин үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, эб найрамдалай түлөө, социализмын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалта туйлахыень немец арадта хүсэбэ.

Нүхэр Вальтер УЛЬБРИХТЫН хэлэһэн үгэ

Нүхэр В. Ульбрихт Совет орон соогуур өөрынгөө аяншалгын дүнгүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ, ГДР-һээ ерэһэн бүхы айлшадта энэ аяншалгын сэдьхэл хүдэлгэмэ, баяр баясхаланта, мартагдашагүй ушар болоһон тухай тэмдэглээ. Энэ аяншалга Советскэ Союзай угаа ехэ саашанхи хараа замые, тиимэһээ Советскэ Союзтай аха дүүгэй хани барисаанай, һанал нэгэдэлгын талаар холбоотой арадуудай социалис бүлын бусад гүрэнүүдэй саашанхи хараа замые эли тодоор, үнэмшэсэтэйгөөр харуулаа гээд нүхэр Ульбрихт хэлээ. Энэ аяншалга бүхы дэлхэй дээрэ социализмын болон коммунизмын саашадаа лаб илан мандаха байһые эли тодоор үнэмшэсэтэйгөөр гэршэлэн харуулаа.

Москвада, Ураалда болон Сибирьтэ коммунис байгуулалтын эдэбхитэдтэй бидэнэр хөөрэлдөөбди гээд үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлээ. Бидэнэр тэдэнэй туйлалтануудые хараабди, саашанхи түсэбүүдээрнь баясаабди. Ураалдахи, Енисей, Ангара, Обь мүрэнүүд дээрэхи промышленна шэнэ барилгануудые бидэнэр хараабди. Мүнөө Сибирьтэ техническэ ехэ эрид хубилалта боложо байна. Имагтал хүдэлмэришэн ангиин марксистско-ленинскэ партиин, алдарта КПСС-эй хүтэлбэреэр энээниие туйлаха, имагтал шалгарһан ленинец, манай хани Никита Сергеевич Хрущевой хүтэлбэреэр, Совет засагай үедэ энээниие туйлаха аргатай байгаа бшуу.

Советскэ Союзай Коммунис партиин, Советскэ правительствын шууд сэхээр бэелүүлдэг марксистско-ленинскэ политика эгээн бэрхэтэй, орёо нарин зорилгонуудые шиидхэхэ арга ажалшадта олгодог байна. Коммунис партиин болон Советскэ правительствын ударидадаг гайхамшагта, зориг-жол ехэтэй залуушуул, тэрэшэлэн саашадаа ашаглагдаха Сибириин болон Ураалай байгаалиин барагдашагүй хүсэн, баялиг—эдэ бүгэдэ хадаа социализм болон коммунизмын саашадаа лаб илаха байһыень тон эли тодоор харуулна.

Сибириин хүгжэлтэ коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай 1960 оной шиидхэбэринүүдэй зүб байһые тодоор гэршэлнэ. Эндэ Сибирьтэ хэгдэжэ байһан зохёон байгуулхы амгалан ажал юу харуулнаб гэхэдэ, дэлхэйн социалис системэ, бүхы оронуудай хүдэлмэришэн анги, империализмда эсэргүүсэн, общественэ шэнэдхэн байгуулхын түлөө тэмсэжэ байһан хүсэнүүд хүн түрэлтэнэй обществын хүгжэлтын гол шэглэлые, түүхэтэ шатануудые үнэхөөрөө тодорхойлно гэжэ эли боложо үгэнэ. Сибириин промышленна хүгжэлтэ хадаа хүнэй шиидхэхы удха шанартай ажал ябуулгын талаар, материальна үйлэдбэриин талаар капитализмые илаха ябадал бэлэдхэгдэжэ байна гэжэ харуулжа үгэнэ. Социализм хадаа хүн түрэлтэнэй обществын хүгжэлтые бүри ехээр тодорхойлно, уласхоорондын харилсаануудта улам ехээр нүлөөлнэ.

СССР-эй, бусад социалис оронуудай промышленностиин хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан тухай мэдээнүүдые дурдаха зуураа, энхэ тайбанаар оршон байха политикые шууд сэхээр бэелүүлхын, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаалхын түлөө тэмсэлдэ социалис гүрэнүүдэй улам бүри ехэ үүргэ дүүргэдэг болоhол байһые үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Тиихэдэ Советскэ Союзай научно-техническэ туйлалтанууд, тэрэнэй өөрыгөө хамгаалха сэрэгэй хүсэ шадал бүгэдэ ниитын удха шанартай.

Түүхын хүгжэлтэ юун тухай элеэр харуулнаб гэхэдэ, Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай хамта ябагшад илалта тээшэ найдамтайгаар дабшаха түүхэтэ замда ороо. Хэн империализмтай хуби заяагаа холбооб, тэрэ заабол бэрхэшээлдэ орохо, диилдэн булигдаха байна гээд нүхэр В. Ульбрихт мэдүүлээ.

Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байхын түлөө тэмсэхэ эгээн лэ шанга участогта дэлхэйн социалис системые бэхижүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулхын тулада Германиин Демократическа Республикын ажалшад ехэ оролдолго гаргана, ехэ юумэнүүдые хэнэ. Тиимэһээ совет ажалшадай агууехэ туйлалтануудые, эршэтэ ажал болон баатаршалгые бидэнэр илангаяа сэгнэдэг байнабди гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Баруун Германидахи бидэндэ харша этэгээдүүдтэй тэмсэнэбди, тэдэнэр экономическа талаараа мүнөө дээрээ маанадһаа хүсэтэй. Зүгөөр тэдэнэр бэрхэтэй байдалда оронхой. Ушарынь үһөө нэхэхэ политика бэелүүлдэг, шэнэ ёһоной колониализмын үзэл баримталдаг дээрэһээ гансаарданги болонхой. Мүн капиталис гүрэнүүдэй хоорондохи зүрилдөөн ээрхэг байдалтай болохо арга Германиин империализмда олгохогүй байна. Бидэнэр хүсэн түгэс Советскэ Союзай талада байдаг, Баруун Германиин бүхы түрүү хүсэнүүдтэй нэгэдэлтэй байдаг дээрэһээ бүхы Германиин саашанхи ехэ хараа замые, ерээдүйе тодорхойлхо байнабди.

Уласхоорондын зарим асуудалнуудта Вальтер Ульбрихт тогтожо хэлэһэн байна. Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые һандаргаха харюусалгатүй политика бэелүүлдэг хитад хүтэлбэрилэгшэдэй манай хэрэгтэ ехэ хоро хүргэһэн тухай, хитад хүтэлбэрилэгшэдэй иимэ ажал ябуулгые, Советскэ Союзай Коммунис партиие, хүтэлбэрилхы совет нүхэдые тэдэнэй хардадаг гүрдэдэг байһые Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин Центральна Комитедэй эрид шууд буруушааһан тухай тэрэ заагаа.

Нүхэр Н. С. Хрущевой ОАР-та аяншалга угаа ехэ амжалтатай байгаа гэжэ В. Ульбрихт сэгнэхэ зуураа, араб оронуудтай, Африка түбиин бусад национальна гүрэнүүдтэй хани ёһоной харилсаа тогтоохо советскэ сэсэн мэргэн, тэсэбэритэй политикые Германиин Нэгэдэмэл социалис парти, ГДР-эй правительство, тэрэнэй эрхэтэд дэмжэнэ гээд мэдүүлээ. Ушарынь марксизм-ленинизмые шадамараар хэрэглэлгэһээ уламжалһан энэ политикын зүб байһыень ажабайдал гэршэлэн харуулаа.

Марксизм—ленинизмдэ үнэн сэхэ, нэгэн адли һанал бодолтой, уг зорилготой байһан, тиихэдэ Советскэ Союзай, тэрэнэй арадуудай аша туһада немец арадай национальна аша туһын тааралдадаг байһан ушар ГДР СССР хоёрой хоорондохи хани барисаанай, харилсаа холбооной энэ үндэһэн болоно.

Баруун Германиин правительствые толгойлогшо профессор Эрхардта һаяхан эльгээһэн бэшэг тухайгаа һануулха зуураа, Вальтер Ульбрихт иигэжэ тэмдэглээ. Үһөө нэхэхэ политикые үргэлжэлүүлгын түбэгтэй байһан тухай господин Эрхардые шангаар уридшалан һануулнаб. Боннско правительствын бэелүүлдэг политикые шахардуу шанга байдал болон арсалдаае хэбээрнь үлөөхэ, үгэеэ ойлголсохогүй, Германиие нэгэдүүлхэгүй гэһэн политика гэхэһээ ондоогоор нэрлэхын аргагүй.

Советскэ Союз соогуур аяншалгынгаа гол дүн тухай В. Ульбрихт саашань хэлээ. Аяншалгын үедэ хэлсээнүүд болож, «Германиин Демократическа Республикын болон Совет Социалис Республикануудай Союзай хоорондо хани барисаан, харилсан туһалалсалга, харилсаа холбоон тухай договор» баталагдаһан байна. Энэ договор национальна болон уласхоорондын угаа ехэ удха шанартай. Тус договор манай гүрэнүүдэй хоорондохи аха дүүгэй хани барисаа, харилсаа холбоо үргэдхэн бэхижүүлхэ, тиихэтэеэ хамта Европодохи аюулгүй байдалай гол эшэ үндэһэнүүдэй нэгэн болгошо Германиин Демократическа Республикын хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байлгые бүри найдамтай болгохо байна. Баруун Берлин политическэ талаараа бэеэ даанхай газар нютаг гэжэ договорой ёһоор хоёр тала уялга абана. Энэ хадаа Баруун Германиин Федеративна Республикын хубинь оройдоошье болож шадахагүй. Тиимэһээ Баруун Германиин Федеративна Республика энээндэ хамаатай бэшэ байна. Договор батал һан талануудай нэгэндэ Европодо ямар нэгэн гүрэнэй гү, али бүлэг гүрэнэй зүгһөө добтолгын хэгдээд байгаа һаань, Варшавска договорой ёһоор дары түргэнөөр туһаламжа үзүүлэгдэхэ гэжэ энэ договор хараална. Иимэ ушарай тохёолдоходо, абтаһан хэмжээнүүд тухай Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Аюулгүйн Совердтэ мэдээсэгдэхэ байна.

Энэ договор хадаа Германиин гүрэнүүдэй эбтэй зэтэйгээр ажаһууха, Германида болон Европодо энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха хэрэгтэ угаа ехэ удха шанартай гээд нүхэр Ульбрихт заагаа. Парижай хэлсээнүүдэй ёһоор абаһан уялгануудһаа Баруун Германиин Федеративна Республикые сүлөөлхыень США-гай, Англиин, Франциин правительствануудые тэрэ уряалаа.

Германиин хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаанууд тухай В. Ульбрихт нилээд дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Гэмгүй һайн харилсаа тогтоохо гээшэ бэлэхэн хэрэг бэшэ, ушарынь мүнөөнэй боннско правительство ГДР-тэй хэлсээ хэхэһээ, үгэеэ ойлголсохоһоо арсадаг байна гээд тэрэ мэдүүлээ.

Германиин хоёр гүрэнэй бэе бэеэ мэдэрэлсэхэ, тэгшэ эрхэтэйгээр хэлсээ хэжэ, шадаал һаа олон асуудалнуудые гуримшуулха, эбтэй зэтэйгээр ажаһууха, бэе бэеынгээ өөһэдыгөө тодорхойлхо эрхые Германиин хоёр гүрэнэй, тэдэнэй эрхэтэдэй мэдэрхэ шухала байһан тухай В. Ульбрихт хэлэһэн байна.

Германиин мүнөөнэй хилэнүүдые мэдэрхэ гээшэ Европодохи аюулгүй байдалые хангаха байна. Тэгшэ эрхэтэй Германиин хоёр гүрэниие мэдэрхэ, өөрыгөө тодорхойлхо эрхыень хүндэлхэ гээшэ Германида болон Европодо эб найрамдал хангаха, Германиие нэгэдүүлжэ амгалан ёһоной гүрэн болгохо зам табиха байна.

Германиин хоёр гүрэнтэй Европын, Азиин, Африкын, Америкын оронуудай харилсаагаа гуримшуулха гээшэ Европодохи аюулгүй байдалай, немецүүдэй хоорондоо угаа ойлголсолгын хэрэгтэ туһалха.

Үгынгөө түгэсхэлдэ Вальтер Ульбрихт иигэжэ хэлээ. Ахадүү ёһоной гоо холбоо барисаае саашадань хүгжөөхэ, бэе бэедээ туһаламжа болон дэмжэлгэ үзүүлэлсэхэ гэжэ ... ехээр үгэеэ ойлголсоһон ГДР-эй правительство болон СССР-эй правительство бүхы гол асуудалнуудаар хүсэн нэгэн адли һанал бодолтой. Тэрэшэлэн Германиин асуудалда, тэрэниие гуримшуулха арга боломжодо сэгнэлтэ үгэхэ талаар мүн лэ нэгэн адли һанал бодолтой байһандаа би илангаяа баясанаб гээд үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ.

Хани ёһоор угтаһанайнь, нүхэрэй ёһоной хэлсээ сэхэ руунь хэһэнэйнь түлөө КПСС-эй ЦК-гай Президиумдэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, илангаяа КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, манай хани Никита Сергеевич Хрущевто баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Германска советскэ бата бэхи хани барисаанай хүндэлэлдэ, ... КПСС-эй, нүхэр Н. С. Хрущев түрүүтэй Центральна Комитедэйнь хүндэлэлдэ, СЕПГ КПСС хоёрой хоорондохи аха дүүгэй холбоо барисаанай хүндэлэлдэ зорюулан, нүхэр Ульбрихт юрөөлнүүдые табяа. Эдэ үгэнүүдыень митингдэ хабаадагшад альга ташан угтаһан байна.

(ТАСС).

КРЕМЛЬДЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

МОСКВА, июниин 12. (ТАСС). КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй правительство Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Вальтер Ульбрихтын хүндэлэлдэ мүнөөдэр Кремлиин Ехэ ордон соо уулзалга хэбэ.

Нүхэр В. Ульбрихттэй хамта ГДР-эй партийна, гүрэнэй бо... ниитын элитэ ажал ябуулагшад уулзалгада хабаадаа.

Совет талаһаа КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев болон Коммунис партиин, Советскэ правительствын бу... сад хүтэлбэрилэгшэд байлсаба.

Айлшадай дунда совет олониитын түлөөлэгшэд, эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшад бии байгаа. Тэрэшэлэн Москвада байдаг дипломатическа түлөөлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор, совет болон гадаадын журналистнууд байлсаа.

Австралиин коммунистнуудта аха дүүгэй амаршалга

МОСКВА, июниин 11. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет Австралиин Коммунис партиин XX съездын делегадуудые, тус партиин бүхы гэшүүдые халуунаар амаршална гэжэ Австралиин компартиин XX съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн хандалга соо хэлэгдэнэ. Австралиин Коммунис парти—Австралиин хүдэлмэришэн ангиин эрхим ёһо заншалнуудые бэелүүлэгшэ мүн. Арадай демократическа эрхэ хамгаалха, үргэдхэхын түлөө, нютагай хүн зондо бүрин эрхэ олгохын, экономическа болон социальна дэбжэлтын түлөө, Австралиин үнэхөөрөө бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө тэмсэгшэ хүдэлмэришэд, ажалша фермернүүдэй, түрүү интеллигенциин, ороной бүхы түрүү үзэл бодолтой хүнүүдэй түрүүшын зэргэдэ дабшана гэжэ КПСС-эй ЦК-гай амаршалга соо хэлэгдэнэ.

Австралиин компарти үнэн марксистнууд-ленинецүүдэй пар... ти байжа, хуушарһан үзэл баримталдаг ябадалые, национализмые, тэрэшэлэн ревизионизмые эрид буруушаан, Маркс, Ленинэй революционно һургаалай арюун сэбэр байхын түлөө шууд тэмсэнэ гэжэ амаршалга соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр А. А. Атархановта Буряадай АССР-эй Культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Залуушуулай дунда маха бадын соёл дэлгэрүүлгээр габьяатай байһанайнь түлөө, Буряадай комсомолой организациин 40 жэлэй ойгой дашарамдуулан, Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ гүрэнэй багшанарай институдай маха бадын соёлой кафедрые даагша нүхэр **Атарханов** Антон Андреевичтэ Буряадай АССР-эй Культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1964 оной июниин 13.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭИ ГУРБАДАХИ СЕССИ

ДЕПУТАТ К. Л. БАРЬЯДАЕВАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

(Буряадай АССР-эй Октябрьска һунгуулиин округ)

Нүхэд депутадууд! Россин Федерациин арадуудай ажахын болон соёл культурын ажабайдалда болоһон угаа ехэ шэнэдхэлгэнүүд тухай манай сесси дээрэ нүхэр Трофимовай хэһэн элидхэл болон депутадуудай хэлэһэн үгэнүүд соо тэмдэглэгдэһэн, соёл культурын, наукын, гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын хүгжэлтын гайхамшагта жэшээнүүд дурдагдаһан байна. Эдэ амжалтанууд бүхы совет хүнүүдэй сээжэ зүрхые баясуулна, уг зорилго—коммунизм тээшэ найдамтайгаар дабшажа ябаһан манай агууехэ олонациональна Эхэ ороной түлөө омогорхол тэдэндэ түрүүлхэ ёһоорөөл түрүүлнэ.

Социалис Буряад орон экономико болон соёл культураяа хүгжөөлгэдэ ехэ амжалтануудые туйлаа. Агууехэ Октябриин социалис революциин илаһанай, Коммунис партиин үдэр бүриин анхарал оролдолгын, агууехэ ород болон Советскэ Союзай бусад арадуудай аха дүүтэй, һайн һайхан туһаламжын ашаар Буряад орон үнэхөөрөөл хүгжэн һалбаржа байһан республика болоо. Урдань тэрэ хаанта Россин гээгдэнги заха болон байһан юм. Совет засагай үедэ Буряад орондо арадай интеллигенциин гайхамшагта кадрнууд урган гараа, наука, искусство, литература ехээр хүгжөө.

Арадай элүүрые хамгаалга, ажалшадые медицинскэ талаар хангалга эмхидхэлгэдэ мүн лэ угаа ехэ хубилалтанууд болоо. Революциин урда тээхи Буряад ороной бүхы уужам ехэ газар дээрэ оройдоол 6 больница, 3 амбулатори байһан юм. Зоной гэр байра муутай, юумээр дутамаг, болбосорол багатай, шажанда шүтэдэг, мухар һүзэгтэй байдаг ушарһаа уламжалан, элдэб эсын хамшаг болон социальна үбшэн үргэнөөр дэлгэрдэг байгаа. Үхибүүд угаа олоор гээгдэдэг байгаа гэбэл, тэдэнэй 60 процентнь нэгэ наһа хүрэнгүйгөөр үхэдэг һэн. Буряад арад хосорон үгы болохо туйлдаа хүрэһэн байгаа бшуу. Революциин урда тээхи гушан жэлэй турша соо нютагай хүн зон жэл бүхэндэ 0,6 процентээр хорожо, 50 мянга гаран хүнөөр үсөөн болоһон байгаа.

Агууехэ Октябриин революци ажалшадые урдын харанхы балар байдалһаа зайсуулаа. Коммунис парти, Советскэ правительство хадаа хаанта Россин заха булангуудта урдань һууһан хүн зоной элүүрые хамгаалха тухай тусгаар оролдолго гаргана. Республика дотор эмнэлгын олон тоото эмхи зургаанууд үнэндөө шэнээр байгуулагдаһан, социальна үбшэнүүдые зайсуулха хэмжээнүүд абтаһан юм. Республика соо больницануудай тоо 25 шахуу дахин, врачнуудай, бусад медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 100 дахин олон болоо.

Арадай байдалай шууд һайжарһанай, соёл болбосоролойнь урган дээшэлһэнэй, Буряад ороной болон Россин Федерациин бусад национальна республикануудай ажалшадые медицинскэ талаар хангалгын үндэһөөрөө хубилһанай ашаар ажалшадай бэеын элүүрые бэхижүүлгэдэ элитэ ехэ хубилалтанууд болоо. Нарайлалга эрид ехээр олон болоо, хүн зоной үбдэхэ, үхэхэ ябадал үсөөрөө. Хүн зон дунда зэргээр бүри ута наһа наһалдаг болоо. Нютаг буряад зоной дунда нарайлалга һүүлшын 35 жэлэй турша соо 3 дахин дээшэлээ, дунда зэргээр абажа үзэбэл, хүнүүд 32 наһа хүрэдэг байгаа һаа, мүнөө 68 наһа наһалдаг болоо. Революциин урда тээхи үетэй сасуулбал, үхибүүдэй гээгдэлгэ найма дахин үсөөрөө.

Эдэ бүгэдэ хадаа ажалшадай бэеын элүүр тухай манай парти, правительствын үдэр бүри гаргадаг угаа ехэ анхарал оролдолгын бодото үрэ дүнгые харуулжа үгэнэ.

Элүүрые хамгаалгын асуудалнуудаар партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1960 ондо баталан абаһан тогтоол хүн зониие медицинскэ талаар хангалгые саашадань һайжаруулгада тусгаар шухала үүргэ дүүргээ. Энэ тогтоолые бэелүүлэн республикын партийна, советскэ, профсоюзна органууд, элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд медицинскэ эмхи зургаануудай материальна баазые саашадань бэхижүүлхэ, тооень олон болгохо талаар тодорхой хүдэлмэри хэһэн байха юм. Республиканска больницын 550 оротой һүүлшын ээлжээе барилга түгэсхэгдөө. Районно 6 больница, рентгено-физиолечебница ашаглалгада үгтэө, санаторинуудай байшангууд, Улаан-Үдэ городто санитарно-эпидемиологическа станци, эмнэлгын бусад эмхи зургаанууд баригдаа.

Энэ хэрэгтэ республикын колхозууд бага бэшэ туһаламжа үзүүлнэ. Бусад областьнуудай хүдөөгэй ажалшадһаа жэшээ абан, колхозуудай мүнгэ зөөреэр медицинскэ, хүүгэдэй эмхи зургаануудые бариха, үргэдхэхэ һайн һайхан хүдэлөөндэ тэдэнэр оролсонхой. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай колхозууд 11 больница, 55 фельдшерскэ пункт болон нарайлалгын байшан, хүүгэдэй 37 ясли баряа. Больницануудай жэжэхэн отделенинүүдые, участково больницануудые томодхохо, тусхай мэргэжэлдэ оруулха талаар хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулганууд мүнөө Буряад орондо бэелүүлэгдэжэ байнхай. Энэ хадаа тусхай туһаламжа эмхидхэлгые һайжаруулха, тэрэниие бүри һайн мэргэжэл шадабаритай болгохо, эмшэлэлгэдэ медицинскэ наукын болон техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ арга олгохо байна.

Нүхэд депутадууд! Арадай элүүрые хамгаалга хүгжөөхэ, һайжаруулха талаар Буряадай автономито республикын амжалтануудые туйлаһаниинь сохомтой. Зүгөөр туйлаһан үрэ дүнгүүднай хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые үшөөл хангажа шаданагүй гэжэ бидэнэр мэдэрнэбди. Элүүрые хамгаалгын талаар КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүд болон манай партиин Программа соо табигдаһан ехэ харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэхын тулада үшөөл ехээр, оролдосотойгоор хүдэлхэ хэрэгтэй.

XXII съезд дээрэ Никита Сергеевич Хрущев иигэжэ заагаа һэн: «Хүн зониие медицинскэ талаар хангалгые саашадань һайжаруулха, маха бадын соёл болон спортые хүгжөөхэ, больницануудые, санаторинуудые, поликлиникэнүүдые, медицинскэ бусад эмхи зургаануудые илангаяа ороной хүдөө нютагууд болон зүүн районуудта олоор бариха хэрэгтэй».

Эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ республикын партийна, советскэ, профсоюзна организацинууд, элүүрые хамгаалгын органууд анхаралаа хандуулна. Гэбэшье хэдэ хэдэн бэрхэшээлнүүд бидэндэ тохёолдодог, тэдэниие зайсуулхын тулада түбэй органуудай дэмжэлгэ хэрэгтэй гээшэ.

Илангаяа бэрхэтэй асуудалнууд гэхэдэ, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд дуталдадаг, эмнэлгын-үбшэнһөө һэргылгын эмхи зургаануудые бүри олон болгохо асуудал шиидхэлгэдэ бэрхэшээл тохёолдоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор промышленность хурдан түргэнөөр хүгжэнэ, городууд, хүдэлмэришэнэй тосхонууд олон болоно, үргэдхэгдэнэ, ехэ химиин предприятинууд баригдана, шэнэ томо совхозууд байгуулагдана, хүн зомнай түргэнөөр олон болоно. Һүүлшын 25 жэлэй турша соо городуудай, хүдэлмэришэнэй тосхонуудай зоной тоо хоёр шахуу дахин республикын бүхы зоной тоо 35 процентээр нэмээ. Тиихэтэй хамта эмнэлгын эмхи зургаанууд, илангаяа хүдөө нютагуудта хүн зоной түргэнөөр олон болоно байһанда тааруугаар баригданагүй. Манай хүдөөгэй больницануудай гурбанайнь хоёр шахуу хубинь дунда зэргээр 10—15 оротой, оройдоол хоёр больница тус бүридөө 100 оротой юм.

Городуудай больницануудай 60 процентнь 25-һаа 100 хүрэтэр оротой. Иимэ эрхэ байдалда медицинскэ эрхим һайн туһаламжа эмхидхэхэдэ бэрхэтэй байһаниинь ойлгосотой. Энэ ушарые хараадаа абан, эмнэлгын-үбшэнһөө һэргылхэ эмхи зургаануудые илангаяа хүдөө нютагуудта олоор бариха тон шухала гэжэ бидэнэр тоолонобди. Энэ хадаа капитальна барилгада мүнгэ бүри ехээр һомолхо ябадалтай холбоотой. Эмнэлгын эмхи зургаануудые үргэдхэхэ талаар манай республика долоон жэлэй даалгабаринуудые дутуугаар дүүргэжэ байна, тэбэшье энэ зорилго дүүргэхын тулада мүнөө хүрэтэр мүнгэ зөөри дутамагаар һомологдоно.

Капитальна барилгын бүхы гаргашые гүрэнэй хүсэдөөр бэедээ даан абажа шадахагүй байһан дээрэһээ, бидэнэр колхозуудай зөөреэр эмнэлгын эмхи зургаануудые саашадаа бариха хүсэлэнтэй байнабди. Тэрээнһээ гадна, городууд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудай эмнэлгын жэжэ эмхи зургаануудые тусхай шэглэлтэй болгобол таарамжатай гэжэ тоолонобди.

Энээнтэй дашарамдуулан нэгэ ажаглалта хэхые хүсэхэ байнаб. Эмнэлгын-үбшэнһөө һэргылэлгын эмхи зургаануудай олон ондоо газарта мэдэлтэй байдаг ябадал тааруугүй гэжэ бидэнэр тоолонобди. Энэ хадаа больницануудые тусхай мэргэжэлдэ оруулха ябадал һаатуулна, эмнэлгын хүдэлмэридэ үлүү бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулна. Манай һанамжын ёһоор тус асуудалда горитой анхарал хандуулхаар байна.

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй дутамаг байһан ушар һанаа ехээр зобоно. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй ниитэ дээрээ олон боложо байгаашье һаань, Буряад орон 10 мянган хүндэ врачай хүртэсөөр Сибириин болон Алас Дурна зүгэй бусад областьнуудһаа гээгдэнэ. Республикын медицинскэ эмхи зургаанууд врачнуудаар оройдоол 60 процент хангагдаһан байна. Кадрнууд олоороо гаража ошодог, залуу мэргэжэлтэдэй нилээд олонииньдээдэ һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр зохихо саг соо хүдэлөөд, республикаһаа гаража ошодог.

Манай һанахада, Сибириин болон Алас Дурна зүгэй районуудта хүдэлдэг медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэй байгаа. Энэ хадаа материальна урмашалыень дээшэлүүлжэ, кадрнуудые нэгэ газартань удаан саг соо байлгаха эрхэ байдал бии болгохол.

Нүхэдүүд! Зониие медицинскэ талаар хангалгые, элүүрыень хамгаалгые саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоол гаргахадаа, элүүрые хамгаалгын шухалын шухала асуудалнуудые тодорхойлон хараалха, бэелүүлхэ, үбшэнүүдые аргалха, мүн һэргылхэ онол аргануудые болон үрэ ехэтэй зүйлнүүдые бэдэрэн олохо талаар научна эмхи зургаануудай үмэнэ ехэ зорилгонуудые табиһан байгаа. Табигдаһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ советскэ медицинскэ наука эрхим туһа нэмэрнээ оруулалсаа, зүгөөр ажалшадай бэеын элүүрые хамгаалха аша туһые харан, тус хүдэлмэри саашадань һайжаруулха, үргэдхэхэ хэрэгтэй.

Эндокриннэ үбшэнүүдэй, кардиоревматологическа, психоневрологическа үбшэнүүдэй этиологиие болон терапиие саашадань нарижуулха асуудалнууд Буряад орондо мүн лэ тон шухала удха шанартай. Дурсагдаһан үбшэнүүдые һэргылхэ болон аргалха талаар республика дотор ехэ хүдэлмэриин хэгдэһэн болобошье, иимэ үбшэнүүд үшөөл олон үзэгдэдэг. Хүнүүдтэ, мүн адууһа малда хүрэдэг нейроэндокриннэ үбшэнүүд ажалшадай бэеын элүүртэ, колхоз, совхозуудай экономикодо хоро хүргэдэг байна.

Эдэ үбшэнүүдтэй, тусхайлбал, эндокриннэ үбшэнүүдтэй тэмсэл хэхэ зорилгонуудые хаража үзэхэдөө, эндокринологиин научно-шэнжэлэлгын институт байгуулхань шухала болоо гэһэн тобшолол бидэнэр хэһэн байнабди. Энээнэй тулада республика дотор бүхы шухала эрхэ байдал бии. Диспансерэй һуури дээрэ дурсагдаһан институт байгуулха гэжэ бидэнэр багсаанабди. Энэ диспансерһээ гадна, Буряадай хүдөө ажахын институдай, Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай комплексно научно-шэнжэлэлгын институдай бүлэг эрдэмтэд эндокринологиин асуудалнуудые эрхилдэг юм. Зүгөөр тэдэнэй хүдэлмэри ами аминдаа хэгдэдэг дээрэһээ зохихо үрэ дүн үгэнэгүй. Тусхай институт байгуулагдаа һаа, эрдэмтэдэй оролдолгые нэгэдүүлхэ, эгээн лэ шухала асуудалнуудта гол анхарал хандуулха, научна шэнжэлэлгэнүүдые тааруугаар хэхэ хэрэгтэ туһалха байна.

Туберкулёзтой тэмсэл угаа шухала, хойшолуулашагүй зорилго мүн. Үнгэрһэн үе сагай хойшолон бологшо энэ аюултай үбшэниие хүсэдөөр усадхаха шухала. Туберкулёзтой тэмсэл хэхэ талаар манай гол эмхи зургаанууд гэхэдэ, республиканска диспансер санатори хоёр болоно. Тэдэнэр тааруугүй хуушан байранууд соо байдаг. Үшөө гушаад онуудта байгуулагдаһан туберкулёзно санатори Улаан-Үдын нэмэжэ ехэ болоходо, мүнөө город соо орошонхой. Тиимэһээ город шадар туберкулёз аргалха эмнэлгын-санаторно нэгэн эмхи зургаание 1965—1966 онуудта бариха, тэрэнэй дэргэдэ сэгээгээр аргалалга эмхидхэхэ тон шухала гэжэ бидэнэр тоолонобди. Сэгээ хэхэ талаар манайда дүршэл яһала бии.

Верховно Соведэй мүнөөнэй сесси дээрэ маанадай табиһан асуудалнуудые РСФСР-эй правительство анхарал ехэтэйгээр хаража үзэхэ гэжэ бидэнэр найданабди.

Эсэстэнь, үшөө нэгэ асуудал табиха байнабди. Ороной зүүн талын хубида санаторно-курортно хэрэгые үргэнөөр хүгжөөхэ шухала байһан тухай Сибириин болон Алас Дурна... гэй түлөөлэгшэд эндэ үнэмшэсэн... гээр хэлэһэн байна. Энээнэй ту... бүхы шухала эрхэ байдал манай... бии. Буряад ороной байгаали ... гоё һайхан юм. Үшөө А. П. Че... Забайкалиин гоё һайхан байгаа... тухай иигэжэ бэшээ һэн: «Сэл... үргэлжэ дээрээ жэгтэй һайхан... байкалида хүсэһэн бүхы юумэнүү... Кавказые, Псёлой угые, Звен... родско уездые, Донииешье би ол... байгааб. Забайкали гайхамшагта... һайхан. Энэ хадаа Швейцариин, ... ной болон Финляндиин байгаалин... дай холисолдоод байһан шэнги ю...

Республика дотор мянга ша... аршаан бии, тэдэнэй олониинь ар... ламжада хэрэглэхэдэ угаа һайн ... нартай юм гэжэ Антон Павлович ... ховэй үгэнүүдтэ нэмээн хэлэжэ ... даха байнаб. Гэбэшье, Буряад орон... энэ баялиг арга боломжо, ороной ... сад эрхим аршаануудһаа шанар... гаа талаар дутадаггүй аршаан... дынь мүнөө дээрээ үшөөл дутамаг... хэрэглэгдэжэ байһаниинь гэмшэлт... Эдэ асуудалнуудта ВЦСПС бо... Элүүрые хамгаалгын министерст... анхаралаа хандуулха бэзэ гэжэ һ... наха байнаб.

Эдэ бүгэдэ тухай үшөө яахад... хэлэнэбиб гэхэдэ, Байгалай баял... үргэлжэдэнь ашаглаха проект зох... хо хүдэлмэри мүнөө үедэ эхил... байнхай. Забайкалиин гайхамшаг... байгаали совет хүнүүдэй бэеын эл... рые бэхижүүлгэдэ туһалдаг бай...

Нүхэд депутадууд! Хүн зониие ме... дицинскэ талаар хангалгые һай... руулха талаар Россин Федераци... Верховно Соведэй энэ сесси да... зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан асууд... нууд угаа ехэ удха шанартай, ... асуудалнууд олон миллион совет ... нүүдэй аша туһада хамаатай бай... бшуу. Тус сессиин шиидхэбэри... Россин Федерациин бүхы ажалш... дэмжэхэ байһаниинь сохомтой.

Буряад ороной ажалшад, ма... республикын элүүрые хамгаалгын ... дэлмэрилэгшэд арадай соёл болбо... рол улам дээшэлүүлхын, байдалы... бүри һайжаруулхын тулада бүхы ... сэ шадалаа зорюулха, коммунизм... гуулха асари ехэ зорилгону... дүүргэхын тулада оролдосотой... ажаллаха гэжэ Верховно Сове... КПСС-эй ЦК-е, Советскэ правит... ствые найдуулхыемни зүбшөөгыт. **(Альга ташалга).**

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной июниин 14

Зундаа үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааха

…РАГШАА ДАБШАХАДА...

…НИКОВАЙ һаалиин 4-дэхи фермэ. Колхоз …о эгээл залуу фермэ. Нёдондо жэлэй эхин …Бурнашовско фермэ хоёр болгожо таһа… юм. Тиихэһээ хойшо 4-дэхи фермэ гэжэ …ан. Һая эмхидхэгдэһэншье һаа, эндэхи … Бурнашовско фермынхидһээ заашье …үй. Теэд тэдэ Бурнашовскын һаалиша…таар хүдэлнэ гэхын аргагүй. Нёдондо … «Маяк» колхоз соогоо бэшэ, харин …ынгөө управлени соо түрүүлжэ гарла …гэрһэн энэ жэлэй таба һарын туршада …һаар хүдэлжэ гараа. Эндэхид зуу мян… килограмм һү һаагаад байна.

…е колхозой фермэ хоорондын мүрысөөндэ …й эхинһээ хойшо Десятниковай дүрбэдэ…ын һаалишад, мал адуулагшад түрүүлжэ …олонхой. Кабанскын һаалишадай уряалые …элсэхэ, дэмжэхэ зуураа, һара, квартал …л соо хэхэ юумэеэ хуу тодорхойлоо һэн, …а уялгануудые абаһан байха.

…һара барагдаба. Тэдэнэй габшагай, орол…жалынь һайнаар харюулаа. Эндэхид һара …хараалһан даалгабариа үлүүлжэ ябадаг …нигэжэ һү абаха хахад жэлэйнгээ түсэб …э, социалис уялгаяа майн 20-до дүүргээ …элэй түрүүшын хахадта 103,3 мянган …м һү һааха уялгатай байһан аад, таба …дэлөөд байхадаа 128,6 мянган килограмм … Үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 950 ки… һү һаагаа.

…ья Нестеровна Степанова хамагайнь урда … 14 үнеэдэйнгээ толгой бүриһөө 1158 …м һү һаанхай. Иигэжэ хахад жэлэйнгээ …айса үлүүлэн дүүргээ бшуу. Габэшье …ын дүүрэтэр үшөө 250—260 литр һү …риһөө һаажа шадахаб …э мэдүүлнэ. Тиихэдээ …һара соо үнеэн бүриһөө … 1400 килограмм һү …ха юм. Зарим һаали… …э хэмжээнэй һү түхэ… …л соошье һаадаггүй бэ…?!

…на Самсоновна Лаптева, … Феоктистовна Лаптева, … Ульяновна Григорьева …й амжалта ехэ. Һүхэр …Лаптева жэлэй эхин-

һээ хойшо таба һарын дүүрэтэр хамтадаа 17000 кг һү һаанхай. Нёдондо Домна Петровна Степанова тон һайнаар хүдэлөө һэн, мүнөөшье тэрэ һаалишан үнеэн бүриһөө 1119 килограмм һү һаагаад байна.

Һаалишад Лукерья Балуева, Маланья Михалева гэгшэд шэнэ үнеэдтэй. Шэнэ үнеэдые һайнаар харууһалһан дээрэһээл эдэ хоёр һаалишад түрүүшын үдэрһөө һү ехээр һаажа эхилбэ. Шэнэ гунжадай толгой бүриһөөнь 1066—1038 килограмм һү һаагаад байна. Энэмнай һайн лэ жэшээ гээшэ.

Мүнөө энэ фермынхид Борисово поле гэжэ газарта зуһахаар зөөжэ ошонхой. Эндэ ерэхынгээ урда тээ фермээрээ 840—850 килограмм һү үдэр соо һаадаг һаа, мүнөө 1050—1100 килограммда хүргэнэ.

Үнеэ һаалган дээрэ хиналта һайнаар эмхидхэһэн, һаалишадай дунда социалис мүрысөө ашатайгаар эрхилдэг ушарһаа, малшадай оролдосотой, хэшээлтэйгээр хүдэлдэгһөө боложо, «Маяк» колхоз бүхы дээрээ һайн амжалта туйлаад байна. 1964 оной түрүүшын хахад жэлдэ 2770 центнер һү гүрэндэ худалдаха аад, тэрэнээ таба һарын туршада дүүргэбэ. Июниин 1-нэй байдалаар эндэхид Улаан-Үдын һүнэй комбинадта 2791 центнер һү тушаагаа.

Июнь һарада түсэбһөө гадуур 800—850 центнерһээ доошо бэшэ һү гүрэндөө худалдахабди гэһэн уялга абанхай, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө «Маяк» колхозой һаалишад, үхэр адуулагшад тэмсэжэ байна. Мал ажалые ашаг ехэтэйгээр эрхилдэг болохо гэһэн. тэмсэлэй түрүүшын бата алхамууд энэл даа.

— Манай амжалтада ямар нэгэн нюуса гэжэ юун байха һэм даа. Үнеэднай тобир тарганаар ондо ороо. Һаалишад, үхэршэднай ехэл һайнаар, эмхи гуримтайгаар, эзэн ёһоор хүдэлнэ ха юм даа.

Малай тэжээл бүйлуулгада анхаралаа онсо хандуулагдаа, шэнэ шэнэ онол аргануудые хэрэглэнэбди,— гэжэ фермые даагша Николай Никанорович Михалев зугаална.

> **Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Десятниково тосхоной «Маяк», Тарбагатайн «Дружба» колхозууд нэгэ мужаатай хүршэ ажахынууд юм. Тиихэтээ хамта хоюулан өөһэд хоорондоо мүрысэдэг һайн заншалтай.**
>
> **Теэд эдэ хоёр хүршэнэр һү абаха, гүрэндэ худалдаха социалис уялгаяа хэр зэргээр дүүргэжэ байнаб гэжэ энэ статья дотор зэргэшүүлэн харуулха зорилго табигдаба.**
>
> **Эндэ бэшэгдэһэнэй ёһоор, «Дружба» колхозойхид хүршэнэртөө ахигдажа. нёдондонойхидо орходоо ахир һулаар хүдэлжэ байна гэжэ элирхэйлэгдэнэ. «Дружба» колхоз нёдондо түрүүшын табан һарада 2548 центнер һү һааһан һаа, мүнөө 2299 центнер һааба. Тиихэдэ нёдондо 1687 центнер гүрэндэ тушааһан байбал, мүнөө 1510 центнертэ оруулжархёо. Һаагдаһан бүхы һүнэйнгөө 800 шахуу центнерынь ажахы дотороо гаргашалаа. Һаалишадайншье ажалай үрэ дүн бирагүй. Хэрбээ «Маяк» колхозой Десятниковай фермын һаалишадай 5 һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 950 литр һү һаагаад байхадань, дружбынхид 322 литр һү доогуур һаанхай байна.**
>
> **Гээгдэжэ ябагшад хүршэнэрһөө жэшээ абажа, һү һаалган дээрэ эрид хубилалта туйлыт.**

ГЭДЭРГЭЭ ТАТАСАЛДАҺААР

…К» колхозой хүтэлбэри…шэд, мэргэжэлтэд, үр… малшад һү ехээр аба…рэндэ худалдахын түлөө …рхэнһөө тэмсэнэ, эм… али бүхы хүдэлмэри …үүлнэ.

…й хамта тэдэнтэй зэр…үүһан, мүрысэжэ бай…ужба» колхозой бай… ондоо. Тарбагатайнхи… байдал онсо ондоо бэ… даа. Үбһэ тэжээлынь… хүршэнэрэйхиһоо … бага байгаагүй, …айдалыньшье тон …рхуу. Нёдондо …» колхоз һү …гүрэндэ худалдалгаар түрүү ажахы гэжэ …дог, нэгэнтэ бэшэ парткомой, үйлэдбэриин …иин, аймагай Соведэй гүйсэдкомой дам… Улаан туггашье хүртэһэн байгаа.

… энэ жэлэй эхинһээ хойшо тус колхоз һа… хүрэсэгүйгөөр, хүршэнэрһөө һурагүй …атайгаар, эмхи гуримгүйгөөр хүдэлнэ.

… «Маяк» колхоз 5 һарын туршада нёдон…ээ үеынхитэй сасуулбал, 3000 килограмм … һаагаад байхадань, харин дружбынхи…ал ташха ондоо байшоо. Һаамхай үнеэ…ёдондонойхидо орходоо олон болоһоншье …7 центнер һү багаар һаагаа. Таба һара соо … һаалиинь нэгэ үнеэн дээрэ харуулха боло…28 килограмм болоно. Энэмнай нёдондоной …ай сасуулбал, 150 килограммаар доошоо … болоно бшуу.

… ушарһаа боложо, «Дружба» колхоз 174 … һү багаар гүрэндөө худалдаһан зэргэ… нэгэ иимэ жэшээ баримталая. Үнгэрһэн …да «Дружба» колхоз үнеэн бүриһөө үдэр … 2,7 килограмм һү гүрэндэ тушаагаа, ха…аяк» артелиинхид 4 килограмм худалда…гаа бшуу.

…жба» колхоз юундэ иигэжэ гээгдэлдэ …ар шалтагаантайб? Эндэ һү ехээр абахын …эсэл тон һулаар табигданхай. Фермэнүүд … малай тэжээл бүйлуулга муугаар эмхидхэгдэнхэй. Гидролизно дрожжо ехээр хожомдожо бэлдэдэг болоо һэн. Тиихэ мүртөө тэрэниие бүйлуулха гурим хазагайруулагдаһан. Иигэжэ эндэхид ехэ һү гээһэн байха юм.

Түрүү ажахынуудай, зэргэлжэ байһан «Маяк» колхозой фермэнүүдэй мал саг соогоо зуһаланда зөөлгэгдэһэн, һайн бэлшээридэ гаргагдаһан байна. Тиигэжэ үнеэдынь эли бодо һү орожо эхилһэн. Харин «Дружба» колхоз Пестерево тосхондохи һаалиин фермые июниин 4-дэ зунайнь бэлшээридэ нүүлгэһэн. Тиихэдэ Тарбагатайн фермын үнеэд (даагшань А. Ф. Чебунин) мүнөө болотор үбэлэйнгөө байрада байһаар. Теэд Тарбагатайе тойроод ямар ногоон байха һэм. Гадна эндэмнай үмсын мал дүүрэн бэлшэжэ ябадаг шуу.

«Маяк» колхозой Десятниковай фермын үнеэдэй зунай бэлшээридэ гараад байхадань һүнэй оросо үдэр соогоо 200—250 килограммаар нэмэжэ эхилһэн. Тиихэдэнь «Дружба» колхозой Тарбагатайн фермэдэ һүнэй оросо нэгэл хэмдээ байһан зангаараа. Тэрэнһээ боложо май соо үнеэн бүриһөө оройдоол 119 килограмм һү һааһан гэхэ гү, али апрелиинхитэй жэшэбэл, миил 11 килограммаар нэмээ бшуу.

«Дружба» колхозой фермэнүүдэй ажалай эмхидхэл үшөөл үбэлэйнгөө гуримаар байһаар, үнеэдээ хуһамаг хорёодонь орой болотор байлгана. Үдэртөө гурба дахин һааха, үнеэдээ һүниндөө адуулха гэжэ эндэхид һанаалаашьегүй байһаниинь тон гэмшэлтэй.

Зүгөөр «Дружба» колхоз һү абаха, гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ аргатайбди гэжэ һанаагаа амаршанхай, тэрэ мэтын шухала асуудалнуудта анхаралаа табинагүй. Хэрбээ «Маяк» колхозойхид шэнгеэр һү һааха тушаа оролдоо хадаа дружбынхид гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь һурагүй урид дүүргэхэ аргатай байгаа. Тарбагатайнхид хүршэнэрһөө, мүрысэжэ байгшадһаа жэшээ абыт!

А. НАГАСЛАЕВ.

УНДАЛУУЛАГДАҺАН ТАЛА

Улаан-Үдэһээ баруулжаа нэмжыһэн Ивалгын үрэжэлтэ һайхан үргэн тала үбһэ ногоо, арбай таряагаар гандашагүй мүнхэ уһаар ундалуулагдажа эхилээ. Тэндэхи ажахынуудай газар дэбисхэр дээгүүр урдадаг гол горхоной уһан барагдашагүй баян нөөсэтэй. Энэ ехэ нөөсэ тухай асуудалда тусхай анхарал хандуулагдан, магистральна канал бариха талаар горитойхон хүдэлмэри хэгдээ.

Халютын горхон. Дээдэ-Ивалга тушаа шанха хойноһоо бууһан тэрэ горхоной һаба хажуу тээшээ залагдан. магистральна каналда оруулагданхай. Хүсөөэ хамтадхаһан Ивалга болон Халютын горхонуудай уһан тэндэхи совхозой эдлүүриин газар дээгүүр айлшалуулагдан, хайша хайшаа сагаалхина. Ороһо таряанай баян ургасын мастер Социалис Ажалай Герой нүхэр Тугутовай үүсхэлээр энэ канал татагдаһан түүхэтэй. Тиимэһээ Тугутовай канал гэжэ дэмы нэрлэгдээгүй.

Халютын системын энэ канал юрэ татагдаһан һубаг бэшэ, ёһотой инженерна барилга юм. Каналаар урадхуулагдаһан уһан мүнөө дээрээ уһалууриин ажал эрхилхэ хоёр ажахыда хубаагдан, сабшалан, тарялантай газар дээрэ гаргагдажа байна. Уһалууриин эдэ ажахынуудай ашаглалгада дүүрэнээр оруулагдаад байхадань, сабшалан, тарялангай 5000 шахуу гектар газар уһалагдадаг болохо. Тэрэ тоодо 940 гаран гектар талмайтай хатаагдаһан намаг газар уһалха хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэжэ байнхай.

Хүсэдөөр ашаглалгада оруулагдаһан тус системын 1-дэхи ажахы сабшалангай 368, тарялангай 375 гектар газар уһалха арга олгоо. Энэ һарын эхеэр уһан ябуулагдажа эхилэгдэһэн 2-дохи ажахынь сабшалангай 542 гектар газар уһалха. Мүнөө тэндэ совхозой луговод Бабасан Будаев эхэнэртэеэ хамта уһалалга эхилээ.

Хатаагдаад байһан 940 гаран га газар уһалха 3-дахи ажахы ашаглалгада оруулагдахаар бэлдэгдэжэ байха юм.

Мүнөө Халютын уһан каналаа дамжан сабшалан, тарялангай газар дээрэ түлэг гаргагдажа эхилээ. Каналһаа буураздаа руу урадхуулагдаһан уһаар 150 гаран гектар тарялан уһалагдаад байна. Ивалгын совхозой оро̄оһото ургамалай, кукурузын, хартаабхын, огородой ургамалай талмайда «ДДН-45» гэжэ уһа сүршэдэг түхеэрэлгэ болон «КДУ-55-М» гэжэ нэгэ газарһаа нүгөө газарта нүүлгэгдэн уһа сүршэдэг гидрантын сорготой түхеэрэлгэ газар уһалжа эхилээ.

Гидрантаар газар уһалалга республика соомнай анха түрүүшынхеэ Ивалгын совхозой поли дээрэ хэрэглэгдэбэ. Тэндэ каналаар урадхуулагдаһан уһа бүлэдэг станци баригдажа, ашаглалгада оруулагданхай. Тэрээгээр бүлэгдэһэн уһан газар доогуур табигдаһан соргоор ябуулагдажа, газар дээгүүр урилагдан нүүлгэгдэдэг гидрантын хоолой руу урадхуулагдаад, уһа сүршэн газар уһалжа байна. Тэрэ хадаа хамта дээрээ 600 гаран метр утатай хоолой юм. Газар доогуур уһа урадхуулха сорго табилгын хүдэлмэри саашадаа үргэлжэлүүлэгдэжэ, хамта 700 гектар тарянай газар уһалдаг болгогдохоор хараалагдана. Мүнөө жэл гидрантаар 100 шахуу гектар газар уһалагдаха байна.

— Манай эндэ газар уһалха айхабтар ехэ арга боломжо бии. Гол горход олон. Жэшээлхэдэ, Гильбэрын, Хуушан Доржын, Григорочно, Гурэльбын болон уһалууриин бусад системэтэй гээшэбди. — гэжэ мелиоративна участогай ахалагша мелиоратор Изабелла Теофиловна Кубальская хөөрэнэ — Урда жэлнүүдтэ уһалуури тухай анхарал багаар хандуулагдадаг байһан һаа, мүнөө жэл ажахын хүтэлбэрилэгшэд тэрээн тээшэ нюураараа хараа,— гэжэ тэрэ хэлэнэ.

1965 ондо уһалууриин газар бүри үргэдхэгдэжэ, Краснояровска, Гурэльбэ горхонуудай уһаар хэдэн мянган гектар газар уһалагдадаг болгогдохо юм.

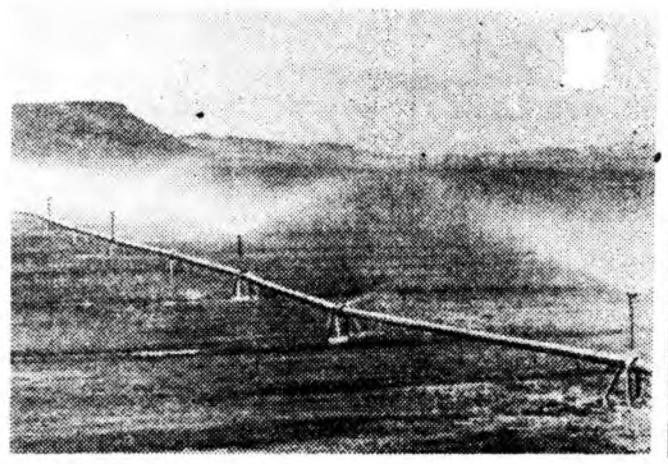
Уһалууриин ашаар сабшалангай газарай ургаса дээшэлүүлхэ ехэхэн арга боломжо тус совхоздо олгоһон байна. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ 3326 гектар газарай га бүриһөө дунда зэргээр 18 центнер хүрэтэр үбһэн хуряагдаа. Зарим газар дээрэһээ 60 центнер үбһэн гектар бүриһөө абтаһан байха юм. Совхозой 2-дохи отделениин луговод Лаврентий Иванович Гермашев гушагаран жэлдэ энэ ажалда ябаһан дүй дүршэл ехэтэй хүн. Нёдондо тэрэнэй уһалһан 180 гектар сабшалангай га бүриһөө дунда зэргээр 42 центнер үбһэн хуряагдаһан байна.

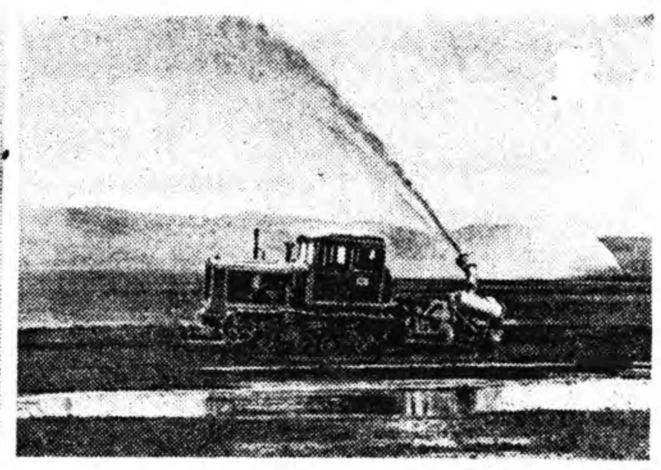
Уһа сүршэдэг түхеэрэлгэ, гидрантаар газар уһалалга ажалай бүтээсые оло дахин дээшэлүүлээ. Хэрбээ гараар газар уһалагшад үдэрэй 0,45 гектар уһалдаг байхадань, мүнөө эдэ шэнэ аргаар 3,5 гектар газар нэгэ хүн уһалдаг болоод байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: . Ивалгын совхозой трактористнар Федор Ненастин, Иван Волотин гэгшэдэй уһа сүршэдэг түхеэрэлгээр газар уһалжа байһан үе харуулагдана. Нүүлгэгдэн урилуулагдадаг гидрантаар хартаабхын газар уһалалга. Уһа бүлэдэг станциин механик Вениамин Сергеевич Житихин гидрант руу уһа табижа байна.

Н. ЦЫБЕНОВ.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

ПРЖЕВАЛЬСК ТОСХОНДО

СМОЛЕНСК, (ТАСС-ай корр.). Областиин хойто зүгтэ ой тайга, нуурнуудай дунда Слобода гэжэ тосхон оршодог. Смоленскэ областиин энэ үзэсхэлэн һайхан газарые ородой суута аяншалагша Н. М. Пржевальский ехэ дурладаг һэн. 1881—1888 онуудта тэрэ эндэ ажаһууһан байгаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Указаар тус тосхон Пржевальск гэжэ нэрлэгдээ.

Суута аяншалагша, географ байһан Н. М. Пржевальскиин түрэһөөр 125 жэлэй ойн баярта зорюулагдажа, Бүхэсоюзна географическа бүлгэмэй областной отделениин, хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейн научна сесси соёл культурын байшан соо болобо. Смоленскын, Москвагай эрдэмтэд, олониитын түлөөлэгшэд, Н. М. Пржевальскиин түрэлхид сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

М. Ю. ЛЕРМОНТОВЭЙ 150 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ЛЕНИНГРАД, (ТАСС-ай корр.). Научно-популярна фильмнүүдэй Ленинградай студиин режиссер Борис Шрейбер ородой агууехэ поэдэй ажал ябуулга харуулһан фильм буулгажа эхилээ. Ородой литературын институтда (Пушкинай байшан), Ленинградай оршон газарнуудта фильмын зарим хубинууд мүнөө буулгагдаад, Лермонтово тосхондо (урдань Тарханы байһан) үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

Тус фильм 1841 ондо поэдэй Кавказда һүүлшынхеэ сүлэгдэһэн үеые харуулха юм. М. Ю. Лермонтовэй зохёолнуудай гар бэшэгүүд, гурбадахи отделениин архивна материалнууд болон бусад документнүүд поэт тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэхэ юм.

Тус фильм мүн Лермонтовскэ газарнуудаар аяншалха арга харагшадта олгоно.

КАМЧАТКЫН СЭСЭГҮҮД

Петропавловск-Камчатска городой үйлсэнүүдтэ сэсэгүүдые һуулгажа эхилбэ. Мүнөө жэлдэ городто миллион сэсэг һуулгаха гэжэ шиидхэгдээ.

Мэнэ һаяшаг эндэ имагтал сэсэгтэ дуратайшуул энэ хэрэгые эрхилдэг байһан юм. Харин мүнөө хаанашье — талмай, сэсэрлигүүдтэ, гэр байшангуудай хажуугаар, заводой дэбисхэр дээрэшье элдэб сэсэгүүд ургажа, нюдэндэ дулаагаар харагдана. Городоо болбосон түхэлтэй болгохо трестын саад ургуулагшад аяар Москваһаа бадма сэсэг асаржа, эндэхи эрхэ байдалда ургуулжа шадаа.

Ороной хойто районуудта сэсэг ургуулга үргэн олониитын хэрэг болоо. Жэшээнь, областиин судна заһабарилдаг томо предприяти өөрын оранжерейтэй болонхой.

МЕТАЛЛУРГНУУДАЙ ТЕАТР

МАГНИТОГОРСК, (ТАСС-ай корр.). Металлургнуудай соёлой байшангай театральна коллективые Магнитогорскын ажалшад һайнаар мэдэдэг юм. Эдэнэрэй олон зүжэгүүдые тэдэнэр хаража, ехэтэ һайшаадаг байна. Тус коллективэй шэнэ хүдэлмэриие —М. Шатровой «Революциин нэрээр» гэһэн пьесые магнитогорскынхид ехэ һонирхолтойгоор угтан абаа.

Металлургнуудай нүгөө коллективые — оперно студиие городто һайнаар мэдэдэг болонхой. Тус студидэ хабаадагшад Чайковскиин «Евгений Онегин», Рубинштейнэй «Демон» гэжэ оперонуудые һаяар харуулха.

БАЛЕТНЭ СТУДИИН ТҮРҮҮШЫН ЗҮЖЭГҮҮД

НИЖНИЙ ТАГИЛ, (ТАСС-ай корр.). Нижний Тагильска металлургнуудай соёлой байшангай балетнэ студи Р. Шедринэй «Бүхэнтэйхэн морин» гэжэ зүжэгые түрүүшынхеэ харуулба. Энэ балет харуулхын тула студентнүүд А. Мальцевай хүтэлбэри доро жэл шахуу саг соо бэлдэһэн байха юм. Токарь М. Черепкова, техническэ училищиин һурагша С. Коротенко, трамвайн депогой хүдэлмэрилэгшэ В. Накорякова, тус бүлгэмэй үнинэй гэшүүн слесарь И. Прилепский болон бусад голрольнуудые һайнаар наадаа.

ОРЕНБУРГЫНХИДАЙ ҮҮСХЭЛ

Оренбургска областьда механизаторнуудай кадрнуудые шэлэхэ хэрэгтэ шэнээр хандадаг болонхой. Хүдөөгэй механизаторнуудай һургуули дүүргэжэ гараһан хүнүүдтэй хаана ямар ажалда хүдэлхэ дуратай байһыень ехэнхи ушартаа һонирходоггүй гэжэ мэдээжэ. Мүн тэдэнэрэй һайнаар ажаллахын тула хүн анхаралаа ехээр хандуулдаггүй байна. Тиимэһээ залуу механизаторнууд богонихон болзор соо ажаллаһанайнгаа удаа ондоо хүдэлмэри бэдэржэ ябашадаг.

Оренбургска областиин Адамовска үйлэдбэриин управлениин «Восточный» совхозой тракторна тарян ажалай бригадын бригадир А. Свинарский училищидэ өөрөө ерэжэ, совхоз тухайгаа хөөрэжэ үгөөд, дуратайшуулыень совхоздоо уриха гэжэ шиидэбэ.

А. Свинарскиин үүсхэлые областиин хүдөө ажахын үнинэй олон хүдэлмэрилэгшэд дэмжэжэ, училищи һая дүүргэжэ гараһан залуушуулые шефтээ абаба.

Оренбургынхидай үүсхэл һайшаагдажа, энэ үүсхэлыень үргэнөөр тарааха гэжэ Хүдөө ажахын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзуудай ЦК-да дурадхагдаа.

Энэ үүсхэлынь угаа ехэ удха шанартай юм. Гансахан 1963 ондо Россин Федерациин хүдөөгэй профтехучилищинуудта 200 мянга гаран хүн һуража гараа. Тэдэнэй олонхинь шэнэ ба залууг газарнуудые ашаглажа байһан нютагуудта ажаллахаяа эльгээгдээ.

(ТАСС-ай корр.).

АЮУЛТА ГУЛАМТАДА ЭСЭРГҮҮСЭН ТЭМСЭДЭГ ЭБ ПАЙРАМДАЛАЙ ХЭРЭМ

… ХҮНҮҮД нүхэр Вальтер …рихт, мүн тэрэниие үдэшэ… Германиин Демократиче…убликын элитэ ехэ ажал …дые тон хүндэтэйгөөр, ха…аар угтаба. Энэ ушар ара… дүүгэй хани барисаан ту…искэ үзэл бодолой илан ман…ютомоор гэршэлжэ үгэнэ. …олон ГДР-эй арадуудай хэл… бата нэгэдэл, аха дүү ёһо… барисаан хадаа Европодо, …эрсэг дэлхэй дээрэ эб най…һатадхан бэхижүүлжэ ша…най шухала баримта мүн …

…ин Демократическа Респуб… намартаа 15 жэлэйнгээ …ндэглэхэнь. ГДР-эй эдэл…итлеровскэ Германиин дүр…гэ хуби болодогшье һаа, …ын промышленностиин энэ …эн гаргаха продукциинь …1936 ондо бүхы Германиин …һэнтэй тон адли болохо …лион улад зонтой ГДР мү…ропын индустриальна оро…да табадахи һуури (СССР…эй, Англиин, Францин …цаг, дэлхэйн эгээл хүгжэн…мышленна гүрэнүүдэй тоо… ГДР-эй ажалшадай туйла… ехэ эдэ амжалтанууд со…гуулалтын булюу һайн …мецүүдэй газар дээрэ тэрэ…һэн илалтануудые тобойсо … бшуу.

…йлаһан амжалтанууд эко… политическэ хүшэр хүндэ …да туйлагдаһаараа бүри… …үбшатай болоно ха юм. …ябал, урдань Германиин олонхи промышленна предприятинууд оронойнь баруун талада олооро баригдаһан байгаа. Ашагта малтамалнуудайншье гол хэбтэшэ баһал баруун таладань юм. Эгээл ехэ бэрхэшээлнүүдынь хэлэхэ болоо һаа иимэ. Уласхоорондын хархис этэгээдүүдэй нэгэдэмэл хүсэнүүдэй дэмжэжэ байдаг Баруун Германиин үһөө мэеэгээ абахые хүсэгшэд хүгжэжэ байгаа бүхы 15 жэлэйнь турша соо хүдэлмэришэд, таряашадай түрүүшын немец гүрэндэ хэрзэгы муухайгаар доботолһон байгаа.

Һүйд хэхэ политика, дипломатическа «карантин», экономическа блокада, һүйдхэлгэ, тагнуул, бузар муухайгаар хардалга — эдэ бүгэдэ ГДР-тэ эсэргүүгээр хэрэглэгдэнэ. Бүрин буруу һүрэлгэ — энэл даа, дайсан харша энэ хараа шугамай мүнөөдэрэйнь һэжэглэлтэгүй дүнгынь. Энэ ушарые мүнөө баруун гүрэнүүдтэхи олохон хүнүүд (коммунизмда дурагүйшүүлшье) мэдэрхэ баатай болонхой. Жэшээ болгон иимэ баримта дурдаябди. ГДР «экономическа талаараа урагшаа дабшана, улад зонойнь һуудал, байдал дээшэлнэ» гэжэ Швециин «Дагенс нюхетер» газетэ бэшэнэ. Зүгөөр энэ газетэ баруунай пропагандын худал хуурмаг шашаг шууяаень нэгэнтэ бэшэ дабтадаг байһан.

Германиин асуудалые Бонной политигууд болон тэдэниие дэмжэдэг баруунай үмөөрэгшэдэй бусайдуулһан мухар замһаань гаргаха эгээл зүб замынь гэхэдэ, немец хоёр гүрэнүүдэй бии байһые мэдэрхэ ябадал мүн болоно гэжэ мүнөө баруун гүрэнүүдтэ улам ехээр хөөрэлдэдэг болонхой.

Мүнөө Германиин Демократическа Республика Европын, Азиин, Африкын, Латиин Америкын оронуудтай дипломатическа харилсаа байгууланхай. Эдэ оронуудайнь хүн зоной тоо 1 миллиардһаа үлүү болоно. ГДР-тэй экономическа болон худалдаа наймаанай харилсаа байгуулһан гүрэнүүдэй тоо бүришье олон. Хүгжэжэ байгаа залуу оронуудта Демократическа Германиин хүргэдэг туһаламжа улам ехэ үүргэ дүүргэдэг боложо байнхай. Америкын хэблэлэй тоолоһоной ёһоор, имагтал 1955 онһоо 1962 он хүрэтэр ГДР элдэб янзын предприяти, электростанцинуудта хэрэгтэй 140 шахуу комплект түхеэрэлгэ ондоо оронуудта эльгээһэн байна. Ондоогоор хэлэбэл, долоон хоног бүхэндэ тухайлхада нэгэ бүхэли предприяти эльгээһэн болоно. Дэлхэйн политическэ карта дээрэһээ ГДР гэһэн эдэ гурбан үзэгые империалистнууд, неоколонизаторнуудай, тэрэ тоодо Бонной эзэрхэг түримхэйшүүлэй үгы хэхэ дуратай байһаниинь энэ ушарта эли ха юм.

Германиин Демократическа Республика — хани барисаата социалис оронуудай бүрин эрхэтэ гэшүүн мүн. Тэрэнэй хилэ, газар дайдань, бэеэ даанхай байдалынь, арад зоной амгалан ажалынь Варшавска договорой найдамтай хамгаалга доро байдаг. ГДР хадаа СЭВ-тэ ородог гэшүүд-оронуудай аха дүү ёһоной харилсан туһалалсалгын, харилсаа холбооной ниитэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулдаг. Советскэ Союзтай, социалис бусад гүрэнүүдтэй хамта Германиин Демократическа Республика эбэй ёһоор зэргэ оршон байха политика хэлбэришэгүйгөөр ябуулдаг, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэдэг. Социализм үргэн далайсатайгаар байгуулха, Германиин асуудал эбэй ёһоор шиидхэхэ гээшэ ГДР-эй баримталдаг дотоодын, гадаадын политикын пангин ёһо гуримууд мүн. Энэ политиканьбүхы дэлхэй дээрэ улам ехээр дэмжэгдэдэг боложо байна.

Европын тэг дундахи түгшүүрилые һуларуулха зорилготой тодорхой дурадхалнуудые ГДР-эй правительство хэдэн удаа оруулһан, оруулжашье байдаг. Энэнь ямар удхатайб? Немец хоёр гүрэнүүд ядерна буу зэбсэг түхеэрхэ, хэрэглэхэһээ арсаха, буу зэбсэгүүдээ, зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хорооха, үгэеэ ойлголсон тэдэниие хизаарлаха тухай хэлсээ баталха гэһэн удхатай. ГДР хадаа бүхы Германиин элдэб органуудые — конфедераци хүрэтэр байгуулха гэһэн һанамжа оруулһан байха. Энэ дурадхалынь Германиин хоёр гүрэнүүдые бэе бэедэнь дүтэлүүлхэ, харилсаа холбоотой болгохо хэрэгтэ туһа нэмэри болохо, Германиин асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ хэрэг хангаха һэн.

Гэхэ зуура ФРГ-гэй хүтэлбэрилэгшэд эб найрамдалда дуратай эдэ дурадхалнуудынь абаха шадалгүй гээшэ ха. Бонной политикын бодото шэг шарайе г-н Зеебомтой һаяшаг болоһон уршагта шууяан юунһээшье үлүүгээр гэршэлжэ үгэнэ. Энээнһээ урда мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, Бонной министр хадаа Судетскэ областиемнай Чехословаки «хулуугаа» гэжэ хардаад, тэрэниие һөөргэнь «бусааха» гэһэн бузар муухай эрилтэ табяа бшуу.

Дэлхэйн олониитые ехээр зэбүүрхүүлһэн үһөө мэеэгээ абаха гэжэ хүсэгшэдэй энэ һэдэлгэ далайн саанахи Бонной туһамаршадайшье дурынь гутаагаа.

Иигээд эдэмнай номгороогүй. Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Баруун Германиин гурбан партинуудай түрүүлэгшэнэр — Аденауэр (христианска демокрадууд), Брандт (социал-демокрадууд), Менде (сүлөөтэ демокрадууд) — Зеебомой эрилтэ табиһантай дашарамдуулан, һаяын сагта Мюнхенэй хэлсээн тушаа «хамтын хараа түсэб зохёохо» гэжэ үгэеэ ойлголсоо. Иигээд ерэхэдээ, Чехословакиие Гитлертэ залгюулһан Мюнхенэй хорото ябуулгаһаа ФРГ-гэйхид мүнөө болотор хахасаагүй байна ха юм. Энээниие дүүрэнээр харуулхын тулада үшөө нэгэ баримта нэмэн дурдаябди. Концентрационно лагерьнуудта зобожо тулижа байһан зоной ажал хэрэглэжэ байгаад, гитлеровскэ «Фау» гэжэ ракетэнүүдые үйлэдбэрилхэ центр барилгада ФРГ-гэй мүнөөнэй президент Любке гэгшын сэхэ хабаадалсаһан тухайнь документнүүд ГДР-тэ һаяшаг соносхогдоо.

СССР-тэ айлшаар ерэхынгээ урдахана нүхэр Вальтер Ульбрихт ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй үмэнэһөө Баруун Германиин канцлер Эрхард гэгшэдэ бэшэгээр хандаа һэн. Немец хоёр гүрэнүүдэй парламентнуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн бүхы Германиин совет байгуулая гэжэ энэ бэшэг соогоо дурадхаһан байгаа. Энэ алхам хадаа бэе бэеэ ойлголсохо ябадалда туһалха, Европын тэг дунда аюултай үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтые болюулха һэн. Атомна буу зэбсэгһээ арсаха тухай нэн түрүүлэн үгэеэ ойлголсолгодо туһалха бэлэй. Зүгөөр г-н Эрхард харюу үгэхын тулада үгэ хүүр олоодүй байһаар. «Юнайтед Стейтс ньюс энд Уорлд рипорт» гэжэ Америкын журналай ээлжээтэ номерто толилогдоһон интервью соогоо федеральна канцлер ГДР-эй гаргаһан эбэй ёһоной үүсхэлые урдынхидаал мэтэ обёоронгүйгөөр, үгэ дуугүйгөөр үнгэрһэн байна. Харин олон талын ядерна хүсэнүүдые байгуулхын түлөө хоолойнгоо хататар хашхарһаар лэ. Тэрэнэй хэлэдэгэй ёһоор, эдэ хүсэнүүд НАТО-е бэхижүүлхэ «шиидхэхы зэбсэг» болохо ёһотой.

Эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө, Баруун Германиин үһөө мэеэгээ абахые һэдэгшэдэй баримталдаг эзэрхэг түримхэй хараа шугамда эсэргүүгээр Германиин Демократическа Республикын ябуулдаг хэлбэришэгүй тэмсэлые Советскэ Союзай, социалис оронуудай арадууд, эб найрамдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэн бүри мүһэн дэмжэдэг. Вальтер Ульбрихтын, ГДР-эй бусад элитэ ажал ябуулагшадай СССР-тэ айлшалһан ушар хадаа нэгэл үзэл сурталтай, нэгэл уг зорилготой арадуудай, ямаршье булимтарагшадай доботолгоһоо эб найрамдал аршалан хамгаалхаар бэлэн байдаг арадуудай хани барисаа, харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ шухала шата мүн болоно.

Иимэ нягта жагсаалые хэншье эбдэжэ шадахагүй. Пекиндэ байдаг эб таһалагшадай һүйдхэхы ажал ябуулгые СЕПГ-гэй хүтэлбэрилэгшэдэй үгэ дуугүйгөөр буруушаадаг байһаниинь энээндэ шэнэ гэршэ, баталамжа мүн болоно. Өөһэдынгөө дайда газар дээрэ немец хүдэлмэришэн-таряашадай республикын түлөөлэгшэдые хүндэтэйгөөр амаршалха зуураа, совет хүнүүд Европын тэг дунда эб найрамдал бэхижүүлхэ, социализм байгуулха ёһотойл хүсэн түгэс хэрэм болгошо ГДР-тэ үнэн зүрхэнһөө саашанхи амжалтануудые хүсэнэ.

Алексей СНЕГОВ,
АПН-эй комментатор.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур.
1964 оной июниин 14.

БУРЯАДАИ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Республикын промышленность, барилга болон хүдөө ажахын түрүүшүүл-комсомолшуудые, республикын комсомолой органуудай хүдэлмэрилэгшэдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи хуудаһанда)

23. **Маханов** Маэн Федоровичые — Улаан-Үдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин Эрхирэгэй совхозой главна агроном, совхозой комсомолой организациин секретарь.

24. **Мылзенова** Лидия Дашицыреновнае — Түнхэнэй колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин Саянай совхозой һаалишан.

25. **Наводкин** Лев Степановичые — ВЛКСМ-эй обкомой хоёрдохи секретарь.

26. **Норбоев** Цырен-Дондок Батуевичые — Зэдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, ВЛКСМ-эй обкомой гэшүүн.

27. **Намжилова** Роза Гурожаповнае — Хориин колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин Чисаанын совхозой хонишон.

28. **Никитина** Юлия Николаевнае — Яруунын совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлениин Нарһатын совхозой хонишон.

29. **Ожигов** Иван Николаевичые — «Буряадай залуушуул» газетын редактор.

30. **Полосков** Валерий Петровичые — Баунтын аймагай Маловско үйлэдбэриин участогай горно цехэй маниторщик, участогай ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн.

31. **Полынцев** Илья Андреевичые — Хяагтын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

32. **Попова** Валентина Петровнае — Зэдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин Борьёогой совхозой һаалишан.

33. **Разуваева** Нина Николаевнае — Хяагтын трикотажна ээрэлгын фабрикын инженер.

34. **Реунова** Мария Федоровнае — Зэдын комбинадай шанаржуулгын фабрикын хүдэлмэришэн.

35. **Сизых** Нина Афанасьевнае — Улаан-Үдын мяха-консервно комбинадай холодильно цехэй хүдэлмэришэн.

36. **Смирнов** Валерий Петровичые — Нижне-Ангарска загаһанай комбинадай загаһа олзоборилдог бригадын звеньевой, ВЛКСМ-эй Хойто-Байгалай районно комитедэй гэшүүн.

37. **Содномова** Елизавета Дабаевнае — Баргажанай совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

38. **Сотнич** Николай Ивановичые — Прибайкальска промышленна үйлэдбэриин зоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаһа олзоборилдог бригадын бригадир.

39. **Степанова** Татьяна Васильевнае — Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын нооһо ээрэгшэ.

40. **Турпанов** Петр Ивановичые—слесарь-полировщик, комсомолой организациин секретариин орлогшо.

41. **Угрюмов** Петр Афанасьевичые — Кабанскын совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлениин ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

42. **Халтуев** Владимир Ананьевичые — Түнхэнэй колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин «Маяк» колхозой түрүүлэгшэ, ВЛКСМ-эй обкомой гэшүүн.

43. **Хандакова** Софья Доржиевнае — Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой һаалишан.

44. **Царегородцева** Лидия Николаевнае — Улаан-Үдэ городой ВЛКСМ-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь.

45. **Цоктоев** Петр Дариевичые — Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой жолоошон, колхозой ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн.

46. **Цыбикдоржиев** Владимир Будаевичые — Улаан-Үдын ВЛКСМ-эй горкомой нэгэдэхи секретарь.

47. **Цыцыков** Николай Бадмасвичые — Буряадай хүдөө ажахын институдай ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

48. **Шагдуров** Чимит-Цырен Жамбаловичые — инженер-технолог, цехэй комсомолой организациин секретариин орлогшо.

49. **Шергина** Нина Степановнае — Кабанскын совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлениин «Прибайкалец» колхозой гахайшан, ВЛКСМ-эй обкомой гэшүүн.

50. **Шубина** Валентина Петровнае —Элхиин авторемонтно заводой мүлигшэ, цехэй групкомсорг.

51. **Ястребова** Хавронья Изотовнае— Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхозой үйлэдбэриин управлениин Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан,
1964 оной июниин 13.

Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойдо

АЛДАРТА ЗАМАЙ ХУУДАҺАНУУ

Буряадай номой хэблэл Ю. Дылыковэй «Буряадай комсомолой алдарта зам» гэһэн ном гаргаба. Дабаһан ехэ замаа дахин хаража үзэхэ, комсомолой хэһэн гайхамшагта хэрэгүүдые сэгнэхэ, Ленинэй нэрэмжэтэ коммунис залуушуулай союзай манай Буряадта түрэлгэдэ аша габьяатай байһан хүнүүдэй ажабайдал мэдэхэ хэрэгтэ энэ номой шилээд үүргэ дүүргэхэнь дамжаггүй.

Үшөө 1914 ондо Эрхүүдэ һурагшадай нюуса социал-демократическа бүлэг байгуулагдажа, революционно хараа бодолтой ород залуушуулай нүлөөн доро буряадуудшье тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Гаврил Носырев, Антонина Осеева, Георгий Данчинов гэгшэд һурагшадай дунда марксистско-ленинскэ үзэл баримталһан номуудые тараадаг, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг һэн. Ород болон буряад залуушуулай нимэ эбтэй хани харилсаанай нүлөөн доро революционно хараа бодолоор зоригжоһон Буряадай залуу үетэн, тэрэ тоодо М. Сахьянова, М. Ербанов, П. Балтахинов, Т. Баханов болон бусад Октябриин революцида эдэбхитэйгээр хабаадаа юм. Жэшээлхэдэ, залуушуулай социалис бүлэгэй гэшүүн Женя Манзанов 1917 ондо Эрхүүдэ болоһон декабрьска тулалдаануудта хабаадажа, баатар габьяа харуулаа.

Граждан дайнайшье үедэ манай Буряадай эдир үетэн гайхамнагта баатар габьяа нэгэтэ бэшэ харуулдаг һэн. Виктор Жданов, Павлик Юдин, Ида Охмянская, Елена Волкова болон бусад баатарлигаар унаһан комсомолшуудай нэрэнүүд хэзээдэшье мартагдахагүйл.

Буряадай комсомолой эмхинүүдэй тогтожо эхилхын урда Эрхүүдэ РКСМ-эй буряад секциин бюро тогтоһон гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Тэрэнние Эрхүүгэй областиин таряашанай хүбүүн Феофан Коняев ударидаһан. 1920 оной мартда Дээдэ-Үдын (Улаан-Үдын) комсомолой ячейкэ байгуулагдаа. Удаань Кабанскда, Хёлгодо, Сэлэнгэдэ, Тоородо (Түнхэнэй аймаг) болон бусад газарнуудта эмхидхэгдэһэн юм. Энэ оной ноябрь соо Байгал шадарай нютагуудта алар 600 комсомолшууд тоологдодог байгаа.

Тэрэ үе тухай бэшэхэдээ, автор архивай олон материал, документ үндэһэлхэһөө гадна, хорёод оной бэшэгэй маяг һажаан дурдана. Энэнь тэрэ үеын комсомолшуудай абари зан, тэмсэл ойлгохо хэрэгтэ нүлөөлнэ гэжэ тобшолмоор.

Саг ябажал байгаа. Дайнай урда тээхи табан жэлнүүдэй үедэ Буряадай комсомолой харуулһан ажалай габьяа тухай тодорхойгоор бэшэнэ. Тиихэ зуураа тэдэ жэлнүүдтэ шажан мүргэлтэй хэгдэдэг тэмсэлэй үеые хүрсаар харуулжа шадаа.

Буряадай комсомолой түрүүшын хүтэлбэрилэгшэд тухай богонёоршье һаа хөөрэһэнинь энэ номой һайн тала болоно. Тодорхойлбол, Феофан Коняев, РКСМ-эй обкомой түрүүшын секретарь Николай Кузьян, РКСМ-эй аймагуудай комитедэй секретарьнар Иван Хамаганов (Бохан), Балков (Эхирид-Булгад), Е. Нефедов (Түнхэн), Ильин (Алайр) болон бусад тухай һонирхолтой мэдээнүүд үгтэнхэй.

Социализм байгуулха хэрэгтэ манай Буряадай комсомолшуудай оруулһан хубита, тэдэнэй гайхамшагта эрмэлзэл оролдолго тухай бэшэгдэһэн мүрнүүдыень сэдьхэлээ хүдэлгэн уншамаар. Буряадай гигант гэжэ суурхаһан ЛВРЗ-гэй барилгада онсо баатаршалга ... руулһан залуушуулда сэдьх... халуун мүрнүүд зорюулагдан... Ганса ВЛКСМ-эй Мухар-Шэб... райком гурбан зуун хүнине ... барилгада эльгээгээ бшуу.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Ат... ехэ дайнда зорюулагдаһан бү... гүүдынь плангаяа һонирхол... Советскэ Союзай Геройн хүн... нэрэ зэргэдэ хүртэһэн тан... М. Мархеев, Борис Ушев, лет... Н. Харитонов, мүн П. Бал... Н. Кононенков, С. Орешков бо... бусадай баатаршалга айхарал... тамаар бэшэгдэнхэй.

Дайнай һүүлэй үедэ Буря... комсомолой хэжэ байгаа гай... шаг ажал хэрэг тухай «Дай... һүүлэй табан жэлнүүдэй ... «Буряадай комсомол—комму... байгуулхын түлөө тэмсэлэй э... хитэй хабаадагша» гэһэн бүлэ... соо хэлэгдэнхэй.

Зарим тэды дутагдалтай... һаа, Ю. Дылыковэй энэ ном Б... ряадай комсомолой алдарта д... жэлэй зам харуулһан һонирхо... ном болож шадаа гэжэ хэл... хэрэгтэй.

В. КОВТУН.

Хүдөөгэй уран һайханай самодеятельностиин эдэбхитэдтэ туһаламжа

Ч. ГЕНИНОВ

ЗҮЖЭГЛЭҺЭН ДУУ АНДАЛДААН

Хүбүүн басаган хоёр хабаадаха. Хүшэгын нээгдэхэдэ, унинэй хөөрэлдэжэ эхилһэн янзатай хүбүүн басаган хоёр сценэ дээрэ байна.

Арадай дуунуудһаа

Хүбүүн: Энэ басаганай дуратай дурагүйень ялгаад мэдэлтэйб. Халагни халаг! Зосоонь ороод харагшаһайб.

(Дуулана).

Тунгалаг гоёор огторгойдом
Толороод байнал одо мүшэд.
Тодохон элеэр зүрхэндэм
Тодороод байнал энэ нүхэр.
Ямархан гоёор огторгойдом
Яларaад байнаб одо мүшэд.
Ямархан тодоор зүрхэндэм
Һанатдаад байнаб энэ нүхэр.

Басаган: Ураар дуулахадань
Ухаа алдаад яахамниб.

(Дуулана)

Тэбхэр харахан шулуун дээр
Тэмдэг табихам мэдэгдээшьегүй.
Тэрэл холын амарагтай
Тэнсээд ябахам мэдэгдээшьегүй.
Хабтагай харахан шулуун дээр
Хамнаас табихам мэдэгдээшьегүй
Харил холын амарагтай
Ханилаад ябахам мэдэгдээшьегүй.

Хүбүүн: Ятараа энэ зүрхэмни басаганда... ооһорлуулаад, татуулжа байһан шэнги болоноб.

(Дуулана).

Сэлгеэхэн Түгнын дуулимханда
Сэсэгүүд нэнгэнэл шүүдэрһээ.
Шэнэлээшынгээ илдамханда
Сэдьхэлни уярна дуранһаа.
Уужамхан Түгнын дуулимханда
Ургы нэнгэнэл шүүдэрһээ.
Ушараашынгаа илдамханда
Ухаамни уярна дуранһаа.

Басаган: Ингээд дуулахадамни ядаг юм ааб.

(Дуулана).

Дундуураа харгытай Доодо-Голнай
Дугаагайм сахариг сэнтүүлээд байн.
Дуралшоо намхандаа бэшэхэн аад.
Дуранхан зүрхыем сэнгүүлээд байн.
Арааргаа харгытай Аршаантамнай
Агтабшын сахариг сэнтүүлээд байн.
Айдарлаа намхандаа бэшэхэн аад.
Алагхан зүрхыем сэнгүүлээд байн.

Хүбүүн: Зай һэн бэзэ, зайл һэн бэзэ. Зөөлэржэл байна. Зөөлэржэл байна.

(Дуулана).

Хадын модоной набшаһанда
Ханхинадаг ямархан шубуун гээшэб.
Харахан зүрхэндэм мартагдашагүй
Ханилһан хайратай нүхэр гээшэб.

Басаган: Хадын үндэр модондо
Ханхинадаг ямархан шубуун гээшэб.
Харалсаа, үзэлсээ бэшэхэн аад.
Ханилдаг ямархан ёһо гээшэб.

Хүбүүн: Уулын модоной набшаһанда
Уянгалдаг ямархан шубуун гээшэб.
Ухаанхан зүрхэндэм мартагдашагүй
Ушарһан хайратай нүхэр гээшэб.

Басаган: Уулын үндэр модондо
Уянгалдаг ямархан шубуун гээшэб.
Уулзаа танилсаа бэшэхэн аад.
Ушардаг ямархан ёһо гээшэб.

Хүбүүн: Утахан жолоогоо үгыш намда.
Унаашал моридоо жэбэрлүүлэе.
Урахан гараа барюулыш намдаа.
Ушархын дэмбэрэл зохёое!
Батахан жолоогоо үгыш намдаа.
Буугаад моридоо жэбэрлүүлэе.
Баруунхан гараа барюулыш намдаа.
Баталхын дэмбэрэл зохёое!

Басаган: Зорёон бэедээ халдахаангүй байха юм байна.

(Дуулана).

Уужамхан Сулхараа орохо зуурам
Унаашам заадана яана гээшэб
Олонһоо танихатай танихагүй аад лэ
Ушархы асууна яана гээшэб.
Хабтагай Сулхараа орохо зуурам
Хазаартам заадана яана гээшэб.
Хамагһаань танихатай танихагүй аад лэ
Ханилхы асууна яана гээшэб.

Хүбүүн:
Түгнэ, Түгнэ гэлсэнэлта,
Түрэлхи амгалан нютаг юм даа.
Түргэдүү намайгаа гэлсэнэлта
Түрэлхи залуугайм омог юм даа.
Холбоохон Түгнэ гэлсэнэлта
Хододоо амгалан нютаг юм даа.
Холшорлоо намайгаа гэлсэнэлта
Хорёодхон наһанайм омог юм даа.

Басаган:
Сэргэдээ байхадаа шэбшэгэрхэн аад.
Сэхэхэн харгыдаа ямархан юм.
Сэхэхэн харахадам сэбэрхэн аад.
Сэдьхэлхэн бодолоороо ямархан юм.
Уяандаа байхадаа ульгамхан аад.
Утынгаа харгыдаа ямархан юм.
Урдаһаань харахадам сэбэрхэн аад.
Ухаанхан бодолоороо ямархан юм.

Хүбүүн:
Сэсэг набшань гоёхон аад.
Шэлээл гүбөөдөө һалбарна.
Шэнэлһэн нүхэрни илдамхан аад.
Сээжэл зүрхыем бадаруулна.
Улаанхан сэсэгынь гоёхон аад.
Уулал гүбөөдөө һалбарна.
Ушархал нүхэрни илдамхан
Ухаанхан зүрхыем бадар...

Басаган:
Наранай гарахын урда т...
Намжаа туяа гэжэ бии ...
Найдалсаад ябахын урда ...
Наһыень асууха гэжэ бии ...
Үүрэй сайхын урда тэ...
Үглөөнэй туяа гэжэ бии ...
Үелээд ябахын урда тэ...
Үгыень асууха гэжэ бии ...

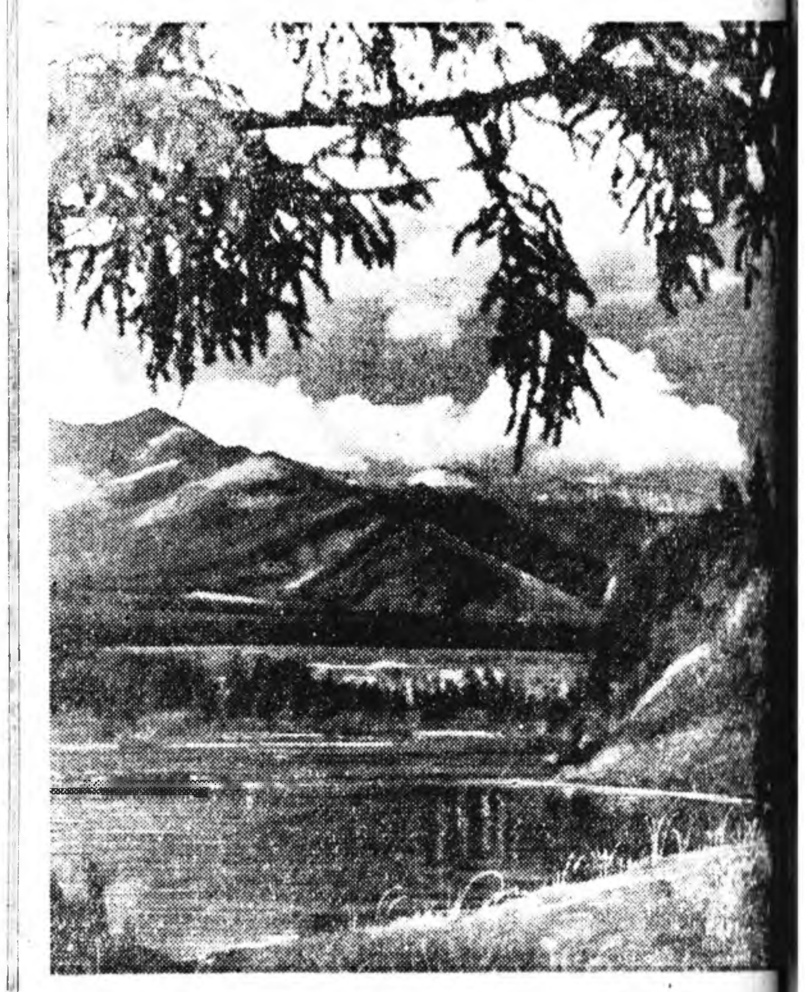
Хүбүүн:
Хорин табатайб, хорин ... таба...

(Дуулана).

Эхэ ороноймсэсэрлигтэ ...
Инмэ һайханаар һалбар...
Эдир наһанаймсэнгэлигт...
Инмэ зоолохэноор һанаг...
Урин комсомол нүхэдөө ...
Угтан һайханаар дуулана...

Басаган:
Наадандааш, хаанаш өөр...
Намдаа хэзээш хайратай ...
Наһанайм үеын нүхэр ...
Комсомол нэгэ нүхэдөө ...
Хододоол дурдан дуула...

Хоюулан:
Улаан бүлачай наадаида ...
Уран суурнагаар дуулагш...
Ухаан зүрхэнэйм өөрто ...
Урин илдамаар һанагдаг...
Уран комсомол нүхэдөө ...
Угтан һайханаар дуулана...

Эрхүү голой зун. Д. Дугаровай фото...

СУУТА АНГУУШАНАЙДА

Улаан-Үдэ Баргажан хоёрой хоорондо аянда ябаһан хүн бүхэн Байгал далайн эрьедэ, үзэсхэлэн гоё газарта түбхинэһэн Максимиха тосхонине хараһан лэ байха. Максимиха тосхоной ажалшад хэр үгһөө хойшо Байгал далайдаа үлгыдүүлэн агнуури хэжэ ябадаг түүхэтэй ааб даа. Мүнөө тус тосхондо эмхидхэгдэһэн загаһа барилгын колхозой гэшүүд далайн амтатайхан омоли барижа, жэл бүхэндэ гүрэндөө бэлэгдэжэ байдаг.

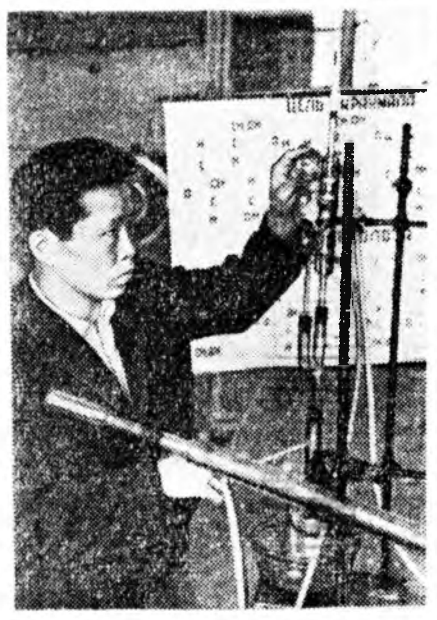
Нютагайнгаа эдэ түрүү ажалшадай ажабайдалые зураглан харуулжа, арад зоной дунда дэлгэрүүлхые эрмэлзэжэ бэшэдэг суута ангуушан Михаил Ильич Жигжитов тосхоной ажалшадай һанаха, байха хани нүхэрынь болонхой. Һүүлэй үедэ Михаил Ильич ангууша нүхэдэйнгөө ажабайдалые харуулһан повесть, рассказуудые олоор бэшэжэ, арад зонтойгоо танилсуулжа байнхай. Эдэ үдэрнүүдтэ Михаил Ильич «Хадын сахаанай хэмхэрэлгэ» гэһэн шэнэ повесть, «Хаб загаһа агнагшад», «Тайгада болоһон гэмтэ ушарал», «Аймхай» гэһэн гурбан рассказуудаа энэ жэлдэ хэблүүлхээр бэлэдхэжэ байна. Энээнһээ гадна үшөө нэгэ шэнэ — «Ириндакан нютагай хүбүүн» гэһэн повесть ангуушанай гуураһан дороһоо һаяар гарахань. Дурсагдагша повесть, рассказуудайнь геройнуудые зурахаа уран зураашан Александра Никитична Сахаровская ниишэ ерэнхэй. Уран зурааша А. Н. Сахаровская повесть, рассказуудайнь геройнуудые долоон хоногой туршада Байгалай эрьедэ — загаһашадай дунда байрлажа зураһан байна.

— Хэдэн хоногой туршада эндэ байралжа, повесть, рассказуудай геройнуудые зурахадаа Байгал далай дээгүүр тамаржа олон загаһашадтай, тэдэнэй байдал болон ажал хүдэлмэритэйнь танилсааб. Илангаяа «Хаб загаһа агнагшад» гэһэн рассказай геройнуудые, мүн амиды хаб загаһа нюдөөрөө хаража омогорхоо, баясааб. Минии зурагуудаа бүүлгахада Михаил Ильичэй хүбүүн — Миша намда ехэ туһаламжа, заабари үгэһэндэнь баясаа һэм. «Миша бригадир» гэжэ нэрэтэй болоһон замаймнай хани нүхэр һуралсалай энэ жэлдэ дүрбэдэхи класс дүүргэһэн юм,— гэжэ уран зурааша А. Н. Сахаровская хөөрэнэ.

Байгал далайн үмэнэ түбхинэһэн энэ тосхонине хүн бүхэн һайшаадаг, гоёшоодог. Мүнөө эндэ уран зохёолшо Африкан Андреевич Бальбуров сэбэр агаарта хэдэн хоногой туршада байжа ажаллахаар ерэнхэй. Уран зохёолшо А. Бальбуров эдэ үдэрнүүдтэ Буряадай революционер Ербанов тухай ном бэшэжэ байнхай. Мүн Ц-Д. Дамдинжаповай «Сагаан ба хара» гэһэн повесть ород хэлэн дээрэ оршуулна, өөрынгөө шэнэ роман саашань үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй.

Байгаалиин сэбэр һайхан агаарта амаралгаа, ажал хүдэлмэрэе хэжэ байһан эдэ уран зохёолшодтоо арад зоной баясуулма һайн роман, повесть, рассказуудые олоор бэшэжэ, баясуулыт гэжэ юрөөн хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Зүүн-Сибириин технологическа институдта шэнэ органическа болон неорганическа химеэр лабораторинууд бии. Тус лабораторинуудынь элдэб олон орёо оньһон приборнуудтай юм.

Зураг дээрэ: технологическэ факультедэй 4-дэхи курсын студент, ВЛКСМ-эй гэшүүн Семён Миронов органическа химеэр ээлжээтэ туршалгануудые хэжэ байна.

Д. БАЛДУЕВАЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Советскэ-германска хани нүхэсэлдэ зорюулагдан Кремль соо болоһон митинг тухай, мүн СССР ГДР хоёрой хоорондын хани барисаан, харилсан туһалалсалга, харилсаа холбоон тухай договорто гар табиһан тухай мэдээсэлнүүд; республикын промышленность, барилга болон хүдөө ажахын түрүүшүүл-комсомолнуудые, комсомолой органуудай хүдэлмэрилэгшэдые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ; «Оронoй суута хартаабхашан Б. Кузнецовой жэшээгээр» гэһэн гаршагтай «Эрдэм» совхозой хартаабхашадай звеногой ажал тухай корреспонденци толилогдобо.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Советскэ Союзай болон Германиин Демократическа Республикын арадуудай аха дүүгэй хани барисаан, бата нэгэдэл улам бэхижэнэ» гэһэн томо гаршаг доро съездүүдэй Кремлиин ордон соо болоһон митинг дээрэ Н. С. Хрущевой болон В. Ульбрихтын хэлэһэн үгэнүүд толилогдоо.

Гурбадахи хуудаһанда: «Республикын багшанарай съездые угтуулан» гэһэн рубрика доро Ш. Санжиевай, — «Багшанарай ажалай түб — колхоз» гэһэн гаршагтай корреспонденци; А. Бальбуровай «Сандан» гэжэ шэнэ романһаа нэгэ бүлэг; уласхоорондын мэдээсэлнүүд хэблэгдэбэ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: малшадай зунай үеын ажал тухай бэшэгүүд; «Мойһото нугадахи городок», «Үбгэн Данинин шэнэ байшан» гэһэн корреспонденци болон бусад һонин мэдээсэл, бэшэгүүд ниитэлэгдэбэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Хелуан—металлургнуудай туб

КАИР, июниин 10. (ТАСС). Сүл губи газарта баригдаһан Египедэй металлургнуудай ниислэл болохо промышленна Хелуан хото улам хүгжэжэ байна. Хелуанай барилгада, бусадшье промышленна олон шэнэ барилганuудта мэтээр, Советскэ Союз ОАР-та ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Заводой томо зургаан цехүүд соонь Советскэ Союзай предприятинуудта бүтээгдэһэн 400 гаран пресс, термическэ пеэшэн, станогууд болон бусад түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой.

Мүнөө үедэ заводой хүдэлмэрилэгшэд совет мэргэжэлтэдэй туһаламжаар түмэр замай вагонуудай, автомобильнуудай, трактор болон станогуудай элдэб деталь бүтээлгые шудалжа байна. Заводой олон хүдэлмэришэд, техник болон инженернүүд Москвада үйлэдбэриин практика гараһан байна.

Һаяар совет бүлэг инженернүүд Хелуанда нэмэжэ ерэхэ. Тэдэнэр заводой хоёрдохи ээлжээнэй проект зохёохо юм.

Голландиин парламент һайшааба

ГААГА, июниин 12. (ТАСС). Ядерна бүү зэбсэг туршалгые зарим зэргээр хорихо тухай Москвагай договорые эсэлэн баталха тухай хуулиин проектые Голландиин парламентын хоёрдохи палата һайшааба гээд АНП агентство мэдээсэнэ. Тус проект парламентын нэгэдэхи палатала зүбшэн хэлэгдэхэ юм.

Нерүгэй дурасхаалда

ДЕЛИ, июниин 12. (ТАСС). Джавахарлал Неруе арад зоной дунда байһанаар харуулһан почтын марка наһа бараһан Нерүгэй дурасхаалда зорюулагдан мүнөөдэр гаргагдаба.

Индиин премьер-министр Л. Б. Шастри энэ ёһололтой дашарамдуулан үгэ хэлэхэ зуураа, Дж. Нерүгэй ябуулдаг байһан политикые саашадань дэмжэхыень арад зоноо уряалба. Дж. Неруе галдаһан газарта наһа бараһан премьер-министрэй дурасхаалда памятник табиха гэжэ Индиин правительство шиидхэбэ гээд Шастри мэдүүлээ.

Шастри радиогоор үгэ хэлэбэ

ДЕЛИ, июниин 12. (ТАСС). Лал Бахадур Шастри премьер-министрэй тушаалда ороһонойнгоо һүүлээр түрүүшынхеэ радиогоор үгэ хэлэбэ. Инди саашадаашье ямаршье союзда хабаадалсахагүй политика ябуулха гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Инди Пакистан хоёрой хоорондо һайн дуранай, хани ёһоной харилсаатай байхые Шастри уряалаа. Инди Пакистан хоёрой хоорондохи хёмороондо эсэс табиха хэрэгтэй гэжэ Пакистанай президент Айюб-ханай һаяшаг хэлэһэн үгые Шастри амаршалаа гээд Траст оф Индиа Пресс агентство мэдээсэнэ. Эдэ хоёр оронуудай хоорондохи хани барисаан эдэ гүрэнүүдтэ туһатай байхаһаа гадна, Азида эб найрамдалай һалбаран хүгжэлтын хэрэгтэ ехэ хубита болодо үгэхэ юм.

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацине Инди хододоо дэмжэжэ байха гээд Шастри онсолон тэмдэглээ.

Гашуудал шаналалай ёһолол дүүрэбэ

ДЕЛИ, июниин 12. (ТАСС). Индидэ гашуудал шаналалай ёһололой һүүлэшын үдэр болобо. Джавахарлал Нерүгэй һүүлшын һанаа хүсэлые хүсэлдүүлэн, Индиин агаарай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй самолёдууд Нерүгэй шарил үнэһые Индиин полинууд дээгүүр тараажа байхые олон миллион хүн зон оронoй элдэб газарнуудта хаража байгаа.

Дж. Нерүгэй шарил үнэһэнэй зарим хубинь Сураттархска гүрэнэй фермын (Раджастан штат) полинууд дээгүүр тараагдаа. 1956 ондо индийцууд наранда шаташаһан хооһон газарта Советскэ Союзай хани ёһоной туһаламжаар энэ фермые байгуулһан юм. Индидэ гүрэнэй секторэй хүсэ шадалые, ашаг ехэтэй байһанине харуулһан энэ фермэ байгуулхада Дж. Неру тон ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байгаа. Хэрбээ Индидэ зуугаад иимэ фермэнүүд байгуулагдаа һаа, эдеэ хоолой асуудал шиидхэгдэхэ байгаа гээд нёдондо жэлтэ Неру хэлээ һэн.

Президент Любке Баруун Берлин ерэбэ

БАРУУН БЕРЛИН, июниин 12. (ТАСС). Баруун Берлин Баруун Германиин мэдэлдэ ороногүй. Тиимэһээ ФРГ-гэй тушаалта түлөөлэгшэдэй ажал ябуулгын газар болохогүй гэжэ мэдээжэншье һаань, ФРГ-гэй президент Любке уесэгалдэр эндэ ерэбэ.

Тэрэнэй эндэ ераһантай дашарамдуулан, Курфюрстендамм городой гол үйлсэнүүдэй нэгэндэ Баруун Берлинэй студентнэрэй демонстраци үсэгалдэр үдэшэ болобо. ФРГ-гэй президентые һунгаха һунгалтын Баруун Берлиндэ болохоор хараалагдаһанда эсэргүү демонстраци болоо. Полици демонстрацида хабаадагшадые намнажа тараагаа, хэдэн хүн арестовалагдаа.

АЮУЛГҮЙН СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ БОЛОБО

НЬЮ-ЙОРК, июниин 11. (ТАСС). Аюулгүйн Совет ЮАР-ай арадай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй амии наһые абарха тухай резолюци баталан абаад. Фервурдын правительствые үндэһэ яһанай политика дамжуулхаһаань арсаха тухай хэмжээ ябуулганuудые зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ. Индонезиин, Пакистанай, Мальгашай Республикэ болон Тунисай делегадууд үсэгэлдэр үдэрэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, ЮАР-га эсэргүү экономическа болон худалдаа наймаанай хэмжээ хэрэглэхэ тухай мэдүүлбэ.

Урда Африкадахи байдал дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хэрэгтэ аюул тохёолдуулна гэжэ Соведэй шиидхэбэри соо баталхыень Индонезиин түлөөлэгшэ Палар уряалба. ЮАР-ай правительствые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацинуудай 17 жэлэй турша соо гуйһан гүрдэһэниинь ямаршье туһагүй байгаа гээд тэрэ хэлэбэл. ООН ой Генеральна Ассамблейн 18-дахи сесси дээрэ ЮАР тушаа экономическа хавуу хэмжээ абахада тойбо татаһан США, Англи болон Франци урдын хараа шугамаа үргэлжэлүүлһээр гээд Палар тэмдэглэбэ. ЮАР-тэ эсэргүү экономическа хэлсээн тушаа Лондондо болоһон уласхоорондын конференциин шиидхэбэринүүдые резолюци соогоо хараадаа абаха гэжэ Тунисэй түлөөлэгшэ Тайеб Слим дурадхаба.

Президент Джонсоной уряалынь зүбшөөн абтабагүй

АНКАРА, июниин 11. (ТАСС). США-гай президент Джонсон Турциин премьер-министр Исмет Иненю гэгшые Кипрэй асуудал зүбшэн хэлсэхын тула Вашингтон ерэхыень уриһан байгаа. Анкарада «хойшолуулашагүй хэрэгэй ехэ байһан лэрэһээнь» энэ уряалыень зүбшөөн абабагүйб гээд Турциин премьер-министр И. Иненю мүнөөдэр корреспондентнүүдтэ мэдүүлбэ.

ШОГ, ЁГТО

ТОРОБО

Нэгэ нютагта үргэ аман гээшэнь аргагүй, улаан хэлэтые урдаа оруулдаггүй хүн ажаһууһан юм гэхэ. Хүнэй бэеын дутуу дундада оодэрхэхэ, тиимэ иимэш гэжэ байгаад, хүнине хайра гамгүй хэлэдэг байһан юм. Энэ тэрээнние «Үбөөл жэн тархита», «Шодо һүүл», «Зарбай улаан», «Һэлхэнсэр», «Самсаалта», «Онёон» гэжэ байгаад нэрлэхэ. Үнэн дээрээ өөрөө тиимэ сэбэрһэшье бэшэ һэн. Угайд хадаа хялар байгаа.

Нэгэтэ тэрэ хүйхэр магазинда оробо ха.

— Сандамаа, сандайжа минии байнгүй, саахар шогнээд орхил даа. Нэгэ килограмм...—гээд, тэрэмнай наймаалагшада хандаба.

Наймаалагша гээшэнь—... хара эхэнэр— саахар шогнэж... бо. Таарaжа үгэхэ юм бэшэ... монсогорыень абаад орх... хүнгэн болошоно, ... абахадань, хүндэ болошоно. ... аманда хүрсэ хүмнай сух...

— Яатарнь хяһаа, халанга... ши? Түргэхэн шогныш!

— Минии нэгэ хяһаха, хэ... до бараг ааб даа. Наһаараа хя... хүнүүд ябагша,—гэһэн харюу... даба.

Саахар худалдан абагша ... хэлэбэгүй, амаяа ангайшо... зуура зогсоһоной һүүлдэ «То... торооб!» гээд, гүйжэ гараш... гэдэг.

Е. ЧИМИТОВ.

Редактор Ц. О. ОЧИРО...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У... улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. реда... тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-3... отделов: сельскохозяйственного производства и партийн... жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и парти... ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ... —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселько... ров и писем—25—41, 38-30, информации—32 74 и перево... дов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Сове... Министров Бурятской АССР.

Н00140. Зак. № 506.